

Papirtiger eller et gudgitt redskap for kristen enhet?

Et sideblikk på Norges Kristne Råd
1992-2022

Per Eriksen

Norges Kristne Råd
30 år

Jubileumshefte ved
Norges Kristne Råds 30-årsjubileum

Trykk: Ark trykk AS
Grafikk forside og bakside: Gjermund
Øystese, NKR
Grafiker for jubileumsheftet:
Lena Haga Malme

Må de alle være ett

Den 14. desember 2022 fylte Norges Kristne Råd 30 år. Fra den spede begynnelse med syv medlemskirker har Norges Kristne Råd vokst seg stor, både i økumenisk bredde og antall kirkersamfunn og økumeniske organisasjoner. Ved fusjonen med Norges Frikirkeråd i 2006 talte Norges Kristne Råd nitten medlemskirker. I dag er vi 24 medlemskirker, en observatør og fem tilsluttede økumeniske organisasjoner. Dette gjør oss til en av de bredest sammensatte økumeniske organisasjoner i verden. Visjonen: «Kirkene sammen fremmer liv, i fellesskap og forsoning, i kirken og i samfunnet», samler kirkene i Norge til felles vitnesbyrd og tjeneste.

Økumenikk er kristne kirkers arbeid for å gjøre synlig enheten mellom kristne. Norges Kristne Råd er et redskap for samhandling og en arena for å bygge gjensidig forståelse og respekt. Arbeidet skjer gjennom teologiske samtaler, religionspolitisk arbeid, arbeidet knyttet til klima og miljø, fred, rettferdighet og menneskeverd, migrasjon og flerkulturelt engasjement.

Vi er mange og vi er ulike, men troen på Jesus Kristus forener oss. Hver dag jobber vi ut fra oppdraget vårt, slik Jesus ber i Johannes 17.21: «Må de alle være ett, slik du, Far, er i meg og jeg i deg.» Dette er kjernen i vårt arbeid.

Det ble gjort forsøk på å etablere et økumenisk råd både på 60- og 70- tallet. Det lykkes ikke da, men arbeidet var nok likevel med å forberede dannelsen i 1992. Det er med stor ydmykhet, stolthet og glede at vi i dag kan markere at Norges Kristne Råd er blitt 30 år. Norges Kristne Råd legger til rette for de gode møteplassene for dialog og felles handling. Som paraplyorganisasjon har vi en viktig brobyggerrolle mellom kirkene, og som en samlende aktør for kirke-Norge overfor myndighetene, andre tros- og livssynssamfunn, media og samfunnet ellers.

Det norske samfunnet har gjennomgått en enorm endring i disse 30 årene. Vi er blitt et flerkulturelt samfunn, og innvandringen har bidratt til et større mangfold både blant kirkene

og i andre tros- og livssynssamfunn. Samtidig har det skjedd en sekularisering, Norges Kristne Råd er viktigere enn noen gang for å samordne og styrke kirkens felles vitnesbyrd både over for enkeltmennesker og i samfunnet. Vi har et felles ansvar for å forvalte og fornye den kristne kulturarven, slik at vårt samfunn fortsatt skal preges av de kristne verdiene.

Økumenikk er viktigere enn noen gang. Kirkene kan gjøre en forskjell og vi trenger hverandre. Vi trenger å stå sammen og hente styrke i hverandre. Vi skal jobbe for inkluderende fellesskap i kirkene, og bidra til inkludering i samfunnet, økt forståelse toleranse og samfunnsengasjement - både lokalt og nasjonalt.

Vi er en sentral aktør i det norske tros- og livssynsmangfoldet. Vi befinner oss i sentrum av mange pågående prosesser og opplever økende etterspørsel etter vår kompetanse. Vi er representert i en rekke nettverk og organisasjoner og bidrar til å skape åpne møteplasser, utvikle dialogarbeidet og lede økumeniske teologiske prosesser.

Også blant ungdom er det gledelig å merke en økende interesse for det økumeniske arbeidet. Dette gjør at vi ser videre framover med økt optimisme og en tro på at Norges Kristne Råd kan bidra konstruktivt i samfunnet, det være seg både i kirkelandskapet og i samfunnet ellers.

God feiring!

Berit Hagen Agøy, styreleder
Erhard Hermansen, generalsekretær

Innhold

1992 - 1993	
Kapittel 1: Trang fødsel	6
Kapittel 2: Forspillet.....	9
Kapittel 3: 1994 – 2001	11
2002-2012	
Kapittel 4: Når to blir ett.....	22
2012-2018	
Kapittel 5: Konsolidering og gjennomtenkning.....	30
2019-2022	
Kapittel 6: Lokalkirker og pandemi.....	35
Tillegg 1	
Norges Kristne Råds skriftserie	42
Tillegg 2	
Økumenikkprisen	43
Tillegg 3	
Medlemmer i Norges Kristne Råd ved 30 års jubileet.....	44
Tillegg 4	
Kilder.....	45

1. 1992 - 1993

Trang fødsel

14. desember 1992 ble Norges Kristne Råd sjøsatt. Mange undret seg over om det var et sjødyktig skip som la ut på sin reise. Så var det da heller ikke et stort skip som styrte ut på sin første tur. Sju kirkesamfunn var med: Den norske kirke, Metodistkirken, Baptistsamfunnet, Misjonsforbundet og Den katolske kirke. Den Evangelisk Lutherske Frikirke og Frelsesarmeen kom med i løpet av oppstartperioden. Det ble valgt et interimsstyre som skulle arbeide fram mot et første rådsmøte. Styret besto av Atle Sommerfeldt, Per Midteide, Per Bjørn Halvorsen, Jorunn Wendel og Brynjar Welander. Som sekretær for styret fungerte Ingrid Vad Nilsen. Om den offentlige oppmerksomheten var laber, kan det ikke sies at styrets kompetanse var lav. Om det ble arbeidet i det stille, var det ikke på grunn av stillstand i arbeidet.

12. desember 1992 hadde Vårt Land intervju med kirkejournalisten Rolf Tofte i forbindelse med utgivelsen av hans bok «Snart enige?», som handlet om kirkeøkumenikk. Her ble det nye rådet nevnt. Tofte beskrev Norge som «et økumenisk U-land». Men han så på etableringen av Norges Økumeniske Råd, «hvis da ikke navnet på det nye felleskristelige rådet blir Norges Kristne Råd», som et tegn på at det gikk framover.

Mandag 14. desember, stiftelsesdagen for det nye rådet, hadde Vårt Land overskriften: «I kveld skrives det norsk kirkehistorie». Undertittelen var: «Men flere er negative til nytt økumenisk råd». Denne tosidigheten kom til å gå igjen i Vårt Lands dekning av Norges Kristne Råd gjennom den første perioden.

Misjonsforbundet hadde allerede valgt å bli med i det nye rådet, men i Vårt Land uttrykte Bjørn Øyvind Fjeld likevel skepsis. «Vi er engstelige for at dette nye økumeniske fremstøtet også kan virke mot sin hensikt: På den måten at kristen-Norge mer enn før splittes i en evangelikal leir og en økumenisk leir.» Han sa at de fra Misjonsforbundets side ville følge utviklingen i det nye rådet nøye. «Utvikles rådet i en retning

der vekten blir liggende på områder der vi ikke har vårt hjerte, vil interessen fra vår side naturlig nok kjølnes.»

Overskriften dagen etter var også negativt vinklet: «Få kirkesamfunn med i nytt felleskirkelig råd». Halvor Nordhaug, som hadde vært med å utrede rådet, uttrykte i Aftenposten sin skepsis. Han mente det nye kirkerådet hadde alle muligheter til å bli en klassisk papirtiger, og han var dermed den første som brukte dette uttrykket om Norges Kristne Råd. Skepsisen begrunnet han i manglende penger og ressurser. En papirtiger kan se stor og mektig ut, men den har ingen kraft bak et imponerende ytre.

Påfølgende dag gikk Helge Kjøllesdal ut i Vårt Land med en kronikk der han til en viss grad forsvarte opprettelsen av Norges Kristne Råd, fordi Norge trengte et slikt råd. Spørsmålet hans var om det egentlig var noen vilje til å satse på dette rådet. I starten skulle kirkesamfunnene betale inn 2000 kroner hver, mens Den norske kirke skulle bidra med hele 6000 kroner. Kjøllestad spurte hvem som ville gå inn i et slikt råd uten arbeidsbudsjett. «Hvorfor Norges Kristne Råd? Svaret må komme i form av handling, og ikke velmente ønsker under stiftelsesmøtet», var hans konklusjon.

For Norges Frikirkeråd var det nye økumeniske rådet en utfordring. På sitt årsmøte 17. mars 1993 ble det likevel vedtatt at man ønsket kontakt med Norges Kristne Råd i forbindelse med spørsmålet om institusjonsprester. Dette var stillinger som var forbeholdt prester i Den norske kirke, noe man ønsket å endre. For å nå fram til Den norske kirke med sine anliggender, anså de frikirkelige at Norges Kristne Råd ville være en nyttig kanal.

Dette ble også referert i avisa Vårt Lands lederartikkel samme dag: «Etableringen av Norges Kristne Råd er bare ett av flere synlige eksempler på at man forsøker å likestille kirkene i stadig større grad, selv om vi fortsatt har et statskirkesystem i landet.»

22. mai brakte Vårt Land et portrettintervju med den da 39 år gamle pinsevennen Dag Nygård som var generalsekretær for Norges Frikirkeråd. Nygård var ofte i Vårt Lands spalter dette året med sin gode penn og velformulerte polemikk. I dette intervjuet kom Norges Kristne Råd på banen. Dette rådet hadde han ikke særlig tro på: «Pinsevenner ville aldri klare å mobilisere særlig entusiasme for Norges Kristne Råd. Den økumeniske bevegelse kan fortone seg som et kirkelig jet-set, som filer på formuleringer og arbeider med ting som er lite verd på grasrotplan. Det er ikke denne delen av det felleskirkelige arbeid jeg selv er mest opptatt av. Dessuten er jeg ikke overbevist om at Norges Kristne Råd vil kunne tale med en tunge. Bare se på spriket i Den norske kirke. Der foregår det jo en stadig dragkamp mellom de jeg vil kalle bibeltro kristne og de mer liberale.»

Det kan jo påpekes at samme Nygård senere har spilt en viktig rolle i Norges Kristne Råd.

Neste gang rådet ble nevnt, var i en liten sak – nærmest en notis – i forbindelse med det første rådsmøtet 20. september. Overskriften oste av skepsis: «Vil nytt råd hemme kristen enhet?» Her skrev Vårt Lands kirkejournalist Jan Arild Holbæk: «I kveld samles Norges Kristne Råd til det første ordinære rådsmøte. Fortsatt hersker det stor usikkerhet om hva det nye felleskirkelige rådet skal bli. Til og med blant samfunn som har sagt ja til å bli medlem, er det frykt for at rådet snarere skal ødelegge enn bedre klimaet mellom kristne i Norge.»

Det er nesten underlig å lese i ettertid hvor negativt alle artikler som omhandlet Norges Kristne Råd var vinklet.

Skepsisen til det nye rådet var ikke helt ubegrunnet. 14. september 1993 hadde interimsstyret møte for å forberede det første rådsmøtet. Bare en uke før det viktige møtet kunne de konstatere at bare Den katolske kirke, Den Evangelisk Lutherske Frikirke og Frelsesarmeen hadde

sendt inn navn på sine delegater. Det ble derfor bestemt at styrets sekretær skulle ringe rundt til de øvrige medlemskirkene for å få navn på delegater. Det ser ikke ut til at det nye felles rådet hadde like høy prioritet hos alle som tross alt var medlemmer.

Rådsmøtet ble holdt. Nytt styre ble valgt. Og nederst på side 4 kunne Vårt Land dagen etter bringe nyheten – i en notis – at en metodist var valgt til leder i det nye rådet. Selv i denne notisen ble det bemerket at det var tvil om nytten av det nye rådet, men at det var vedtatt å søke etter en generalsekretær, og at styret ble pålagt å finne finansiering til dette. Metodisten som ble valgt til styreleder var Lars-Erik Nordby, metodistpastor fra Fredrikstad.

Første generalsekretær i Norges Kristne Råd

Ingrid Vad Nilsen (36) er ansatt som den første generalsekretær i Norges Kristne Råd. Trebarnsmoren og prestekona er luthersk teolog med bred yrkeserfaring. Lokalkrønneviser har Ingrid Vad Nilsen praktisert helt fra barnsben av, i sin egen familiekrets.

Av Jan Arild Holbæk
Vårt Land

–Norges Kristne Råd må bevise at det ikke bare er en papirtiger, sier generalsekretær Ingrid Vad Nilsen. FOTO: LARS G. RYDAL.

Jeg er praktiker, fra topp til tå. Ikke så interessert i å flytte papir og å skrive utredninger, men levende opptatt av at mennesker i ulike kirker kan stå sammen som kristne, sier den nyutsette kirkelige brobyggeren til Vårt Land.

God blanding
Denne utfordringen har Ingrid Vad Nilsen stått midt opp i fra egne barneår: –Familien er en god blanding av pinsevenner, luthere og katolikker. Jeg vokste opp med en mor som gikk til pinselokalene og en far som gikk til Den norske kirke. Tre av oss søsken er i dag pinsevenner, tre er luthere.

Ingrid Vad Nilsen mener en slik felleskirkelig oppvekst setter sine spor: –Jeg er i dag selv en bevisst lutheraner. Pinsebevegelsen står for en kristendomsform som ikke passer meg så godt. Men jeg har stor forståelse for at pinsevennernes form og lære passer andre. Når du er vokst opp med en slik stilig blanding, lærer du å leve med forskjellighet og utvikler toleranse og forståelse. Jeg innser at målet i livet ikke er at alle skal mene det samme som meg, men at vi skal bevare og utvikle fellesskapet. På hjemmehøire har jeg lært at det går an å finne fram til samtlende løsninger. Dette er også en viktig arbeidsmetode i økumenisk arbeid, påpeker Ingrid Vad Nilsen.

Den norske kirke, Den katolske kirke, Misjonforbundet, Frikirken, Metodistkirken, Baptistkirken og Frelsesarmeen er blant samfunnene som er med i Norges Kristne Råd. Men flere vekkelseskristne bevegelse og kirkesamfunn har takket nei til å bli med.

Pinsevennene utenfor
–På grunn av mitt nære forhold til pinsevenner, opplever jeg det som smertelig at pinsebevegelsen ikke vil være med i rådet. Pinsevennene utgjør en veldig viktig del av den kristne familien i Norge, og jeg vil arbeide for at de blir representert i Norges Kristne Råd, sier Ingrid Vad Nilsen.

Hun er teolog av utdanning, men ikke ordinert prest i Den norske kirke. Allerede 1. januar er hun på plass bak skrivebordet i sin nye jobb. Hun gjør det vel vitende om at det stilles mange spørsmål om hva Norges Kristne Råd kan bli til i årene som kommer.

–Vi må bevise at rådet ikke bare er en papirtiger. Enten klarer vi å bevise vår egen eksistensrett ved å utføre nyttige arbeid, eller så vil rådet bli uten betydning. Mitt utgangspunkt er at jeg tror kristne i ulike kirkesamfunn har mye å lære av andre – og mye å lære av andre. At vi som kristne kirker står sammen utad er et vitnesbyrd for verden. Økumenikk må ikke bare være noe som foregår blant kirke-toppene. Å utvikle det felleskirkelige samarbeid på lokalplanet blir derfor en hovedoppgave, fastslår Ingrid Vad Nilsen.

Fra Vårt Lands portrettintervju med NKR's første generalsekretær, Ingrid Vad Nilsen. Foto: NKR

Generalsekretær Ingrid Vad Nilsen taler på en samling i Tanzania. Foto: NKR

han ikke ønsket å fjerne ulikhet, men gjennom økt kjennskap kunne man kanskje fjerne noen vrangforestillinger. Han presiserte også at rådet spesielt ville arbeide for å utvikle det økumeniske samarbeidet på lokalplan.

Generalsekretæren som ble ansatt var Ingrid Vad Nilsen, teolog med bakgrunn fra Mellomkirkelig råd for Den norske kirke. Det er mulig at det er et uttrykk for rådets prestisjenivå at alle de tre (av fire søkere) som var innkalt til intervju for stillingen var kvinner. At Ingrid Vad Nilsen ble ansett som en svært kompetent kandidat er det ingen tvil om. Hun hadde fulgt rådet som sekretær for styret helt fra begynnelsen, hun hadde teologisk kompetanse og gode forbindelser til rådsstrukturen i Den norske kirke, og hun kom fra en familie der både lutheranere, pinsevenner og katolikker var representert.

Da ansettelsen ble kjent, valgte til og med Vårt Land å lage et portrettintervju med den nye generalsekretæren. Inkludert bilde fylte det nesten en halv side i bladet.

I dette intervjuet dukket papirtigeren på nytt opp. Halvor Nordhaugs betegnelse fra stiftelsen hadde limt seg fast til rådet. Om det var journalisten eller Ingrid Vad Nilsen som brakte temaet på bane, sier intervjuet intet om. Dette er i alle fall hva hun ble sitert på: «Vi må bevise at rådet ikke bare er en papirtiger. Enten klarer vi å bevise vår egen eksistensrett ved å utføre nyttig arbeid, eller så vil rådet bli uten betydning.»

1. januar 1994 var hun klar for oppgaven.

2. Forspillet

Norges Kristne Råd oppstod ikke i et økumenisk tomrom. Det hadde skjedd en økumenisk utvikling gjennom 1900-tallet som ledet fram mot en felles plattform for ulike kirker i Norge. Historisk var tanken om ett kongerike og én tro grunnfestet i Norge helt siden kristningen i det 11. århundre. Det var da selvfølgelig at katolsk tro og praksis var det som alle rikets innbyggere skulle ta del i. Da reformasjonen ble innført i 1536-37, etter forordning fra kong Christian III i København, var det like selvfølgelig at alle rikets innbyggere skulle rette seg etter den nye troen. Denne enheten slo imidlertid langsomt sprekker, og utover på 1800-tallet ble det klart at også Norge måtte innrømme sine innbyggere trosfrihet. I 1845 ble dissenterloven vedtatt. Dermed var det mulig å etablere kirkesamfunn utenfor den lutherske statskirken. Vennenes samfunn, Kvekerne, hadde allerede etablert seg i Norge før denne tiden, og i 1843 hadde romersk-katolske kristne, ved kongelig resolusjon, fått tillatelse til å stifte en menighet med offentlige gudstjenester i Christiania. I 1856 ble den første metodistmenighet i Norge opprettet i Sarpsborg. Så fulgte den første baptistmenigheten i 1860. Den Jarlsbergiske Frimenighet (senere Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn) ble dannet i 1871, og Den Evangelisk Lutherske Frikirke i 1877. I 1878 startet adventistene sitt arbeid i Norge. Det norske misjonsforbund (senere Misjonskirken i Norge) ble formelt dannet i 1884. I denne tiden kunne det være sterke lokale spenninger mellom de nye frimenighetene og den etablerte statskirken. I 1902 dannet flere av disse kirkene Det norske dissenterting. Et unntak var Den Evangelisk Lutherske Frikirke som oppfattet seg teologisk nærmere beslektet med den lutherske statskirken. Adventistene trakk seg fra dissentertinget i 1932 på grunn av tingets sterke engasjement for helligholdelse av søndagen. På den andre siden kom pinsebevegelsen, ved Filadelfia Oslo, inn som medlemmer fra 1922. I 1966 endret Dissentertinget navnet til Norges Frikirkeråd. Det fantes flere samarbeidsfora på tvers av de etablerte kirkestrukturene. Den evangeliske allianse og Norsk Misjonsråd var to av de mest

toneangivende. Begge var preget av såkalt allianseøkumenikk, og sterkt avvisende til Kirkenes Verdensråd.

På et mer offisielt kirkelig plan ble Kontaktkretsen opprettet etter initiativ fra bispemøtet, i det som da ennå kan omtales som statskirken. Her var alle de større kirkesamfunnene representert.

I 1964 tok Den Evangelisk Lutherske Frikirke et initiativ overfor biskopene for dannelsen av et norsk kirkeråd. Kontaktkretsen gikk inn for dannelsen av et slikt råd, men pinsevennene var skeptiske og saken ble lagt død.

I 1975 tok så Metodistkirken opp spørsmålet på nytt. Denne gangen fikk man etablert det som ble kalt Norsk Fellesråd av evangeliske trossamfunn. Her var ikke den katolske kirke representert, og det nye rådet fikk neppe tilstrekkelig prioritet fra medlemskirkene til å få vesentlig innflytelse i kirkebildet.

På denne bakgrunn kan man kanskje forstå lunkenheten i Vårt Land i møte med opprettelsen av Norges Kristne Råd. For det var lite i selve oppstartsprosessen som tydet på at medlemskirkene la mye ressurser og prestisje i dette nye rådet. Det kunne vise seg som et nytt slag i luften.

Men det hadde skjedd en stadig sterkere økumenisk tilnærming innen det kristne Norge i årene etter 1975. Bibelselskapet hadde blitt et bredt kirkelig samarbeidsprosjekt, hvor både katolikker og adventister var inkludert. Norsk Fellesråd av Evangeliske Trossamfunn satte ned et utvalg som skulle vurdere muligheten for å opprette et nytt, bredt sammensatt, kirkelig forum i Norge. Her var kirkesamfunnene representert ved noen av sine fremste menn (men ingen kvinner): Per Midteide var leder (Baptistkirken), Eigil Alheim (Frikirken), Jan Erik Bechensten (Misjonsforbundet), Øyvind Sanden (Metodistkirken), Per Voksø (Den norske kirke), og en ung Halvor Nordhaug fungerte som sekretær for utvalget.

I 1991 la utvalget fram en innstilling der man hadde Norges Kristne Råd som arbeidstittel for det nye organet.

Det ble presentert tre ulike modeller for det nye rådet:

- NKR opprettes med sikte på å få med samtlige kirker og samfunn som er representert i Norge.

De ulike økumeniske tiltak som er aktive legges inn under rådets ansvarsområde.

- NKR opprettes med bredest mulig kirkelig tilslutning, men Norges Frikirkeråd fortsetter som egen organisasjon. Det utvikles forbindelseslinjer mellom de to og andre kirkelige og felleskirkelige råd.
- NKR opprettes som en videreføring av det eksisterende Fellesråd hvor medlemskirkene er representert ved sine ledere.

20. mars 1991 besluttet man i Norsk Fellesråd av Evangeliske Trossamfunn på dette grunnlaget å velge et interimsstyre som skulle forberede den formelle stiftelsen av det nye rådet. Det ble ansett som det andre punktet i utvalgets innstilling var mest realistisk å få gjennomslag for. På dette grunnlaget ble NKR stiftet 14. desember 1992.

3. 1994 – 2001

Så begynte arbeidet med å bevise eksistensberettigelsen til det nye rådet, slik Ingrid Vad Nilsen hadde formulert det i intervjuet i Vårt Land før hun startet i jobben som generalsekretær. Ifølge Wikipedia er generalsekretær tittelen på den «overordnede sekretæren», det vil si den daglige lederen, i en stor organisasjon eller institusjon. Det må sies at Ingrid Vad Nilsen neppe gikk inn som daglig leder i en stor organisasjon. Riktignok representerte medlemskirkene en betydelig medlemsmasse, men Ingrid Vad Nilsen var eneste ansatte, og organisasjonen hadde ikke en gang økonomi til å ansette henne i full stilling. Tittelen var fin, utfordringen var å fylle den med et innhold som svarte til begrepsbruken.

I vårt naboland hadde man opprettet Sveriges Kristna Råd i 1992. Da hadde de allerede 21 medlemskirker ved oppstarten, hvilket betyr at de fleste større kirkesamfunn i Sverige ble med. Sekretariatet var fra starten velutbygd. I Norge hadde rådet atskillig trangere kår.

«Vi gjorde det på den norske måten. Vi begynte i det små, og bygget opp trinn for trinn. Det er kanskje typisk norsk. Vi ville aldri fått startet opp et stort råd, og om vi hadde vært 20 ved starten ville det blitt mye mer byråkratisk», er Ingrid Vad Nilsens kommentar i dag.

Lars-Erik Nordby sier at det at ordet papirtiger ble knyttet til Norges Kristne Råd i starten, ble en motivator i arbeidet. Dette skulle de få til! Og det var mye entusiasme og frivillighet som utspilte seg. Det er ikke opplagt at den beskjedne norske starten var noen ulempe i det lange løp. Mangelen på et utbygd byråkrati gjorde det relasjonelle arbeidet desto viktigere. Mange kompetente mennesker fra ulike kirkelige sammenhenger ble ført sammen på ulike områder og nivåer. Flere grupperinger som tidligere hadde fungert uavhengig, eller var knyttet til andre strukturer, ble nå inkludert under paraplyen til Norges Kristne Råd. Allerede tirsdag 9. november 1993 var følgende invitert til felles samtaler om veien videre: Norsk økumenisk forum for innvandrings-spørsmål, Norsk sosialetisk samtaleforum, Norsk økumenisk ungdomsforum, Norsk økumenisk kontaktforum for kvinner, Norsk teologisk samtaleforum og Bønneuken for kristen enhet.

Ett kirkesamfunn var utvilsomt viktigere enn de andre for at denne spede spiren skulle vokse seg kraftig; Den norske kirke. Den norske kirke har hele tiden vært storebroren i det økumeniske arbeidet i Norge. Fortsatt er det den suverent største aktøren, selv om frikirkene, og ikke minst den katolske kirke, relativt sett har styrket sin stilling vesentlig i forhold til sin storebror i løpet av de 30 årene som er gått.

Ingrid Vad Nilsen vedgår at det nok gjorde det lettere at den første generalsekretæren kom fra Den norske kirke. Hun opplevde aldri at det var noen skepsis i Den norske kirke til Norges Kristne Råd. Lars-Erik Nordby sier at Norges Kristne Råd aldri hadde blitt det det er ved 30-års jubileet, om ikke Den norske kirke hadde vist så stor raushet. Flere andre frikirkelige aktører sier det samme: Den norske kirke har vist stor vilje til å gi minoritetskirkene i Norge posisjon og innflytelse. Ved sin tale til rådsmøtet i 1994 sa Nordby: «I året som har gått har jeg observert at det er Den norske kirke som definitivt har vært dyktigst til å trekke NKR inn i sitt arbeid. Både ved å ta oss med på råd, la oss møte deres gjester, å overlate arbeidsoppgaver til oss, og til å reagere fortløpende på vårt arbeid. Her blir det en viktig utfordring for de andre kirkesamfunnene å raskest mulig finne ut hvordan de strukturelt skal trekke NKR inn i sitt arbeid.»

Et eksempel er at allerede i september 1993 kunne Atle Sommerfeldt presentere et tilbud fra Den norske kirke om gratis kontorfasiliteter. Noe styret takket ja til. Antakelig med en viss lettelse.

Det hjalp også for økonomien da Norges Kristne Råd kom inn med en beskjeden sum på statsbudsjettet. I årsmeldingen for 1997 kan man lese at på grunn av mottatt statsstøtte på kroner 250 000,-, samt oppjustering av medlemskontingenten, hadde en nå en økonomisk situasjon som gjorde at man kunne ha 1 og $\frac{3}{4}$ -stilling i sekretariatet.

Kontingenten var på dette tidspunktet 3000 kroner årlig for kirkesamfunn med færre enn 3000 medlemmer, stigende trinnvis til 55 000 kroner hvis man hadde mer enn 60 000 med-

lemmer. Den norske kirke betalte så 50 % av den totale kontingenten.

I tillegg til generalsekretæren var det derfor mulig å ansette en konsulent i deltidsstilling. Bjørn Øyvind Fjeld, som akkurat var ferdig med sin åremålsstilling som misjonsforstander, det vil si generalsekretær, i Det norske misjonsforbund, ble ansatt i stillingen i 1996. Hans uttalte skepsis til rådet fire år tidligere var altså snudd til positivt engasjement. Da Fjeld året etter ble rektor ved Ansgar teologiske høyskole, gikk Lars-Erik Nordby inn i konsulentstillingen. Denne hadde han fram til 2002.

Som styreleder overtok Billy Taranger fra Det norske baptistsamfunn fra 1997.

NKR's to første styreledere, Lars-Erik Nordby og Billy Taranger. Foto: NKR

Om søkerlisten til generalsekretærstillingen hadde vært kvinnedominert i 1993, var styret i starten desto mer mannsdominert. Ett par unntak var det imidlertid til denne regelen. Else-Britt Nilsen, dominikaner med doktorgrad i teologi, var en kompetent representant for Den katolske kirke. Hun ble valgt inn som styrerepresentant i 1994. Senere ble hun også styreleder for rådet, noe vi kommer tilbake til. Eva Baggerød var også styrerepresentant fra 1994. Hun representerte Det norske baptistsamfunn.

Selv med et begrenset sekretariat kom imidlertid Norges kristne råd til å drive et omfattende

arbeid, med en underskog av utvalg og flere internasjonale engasjementer. I virksomhetsplanen for 1996-97 er følgende utvalg med: Administrativt-juridisk utvalg, Bønneuken for

Konsultasjon på Granavollen i forbindelse med oppstarten på pastoralutvekslingen med Sudan. Foto: NKR

kristen enhet, Norsk ekumenisk komite for det sørlige Afrika (NEKSA), Norsk sosialetisk samtaleforum (NSEF), Norsk teologisk samtaleforum (NTSF), Norsk økumenisk forum for innvandringsproblemer (NØFI), Norsk økumenisk kontaktforum for kvinner (NØKK), Norsk økumenisk ungdomsforum (NØU), Nord-sør utvalg, Norsk ekumenisk komite for Midtøsten (NEKMØ) og Norsk økumenisk gudstjenestekomite (NØG). Her kan det i alle fall sies at den som skulle holde oversikten burde være god til å huske forkortelser.

Dessuten hadde rådet allerede et sterkt engasjement knyttet til flere internasjonale forbindelser. Et av disse gjaldt kirkene i Sudan.

Engasjementet for Sudan hadde en ganske spesiell bakgrunn. Den norske ambassadøren til Sudan, Per Haugestad, tok i 1994 et initiativ til besøk fra norske kirker til sudanesiske kristne. Oppholdet skulle ha karakter av et pastoralt besøk hvor kristne kunne utveksle erfaringer og lytte til hverandre. I april 1995 ble besøket gjennomført i regi av Norges Kristne Råd, med Kirkens Nødhjelp som tilrettelegger. Per Lønning, Geir Gundersen, Bjørn Øyvind Fjeld og Halvor Aschjem deltok. Under dette besøket ble det

ytret ønske om en utvidet kontakt mellom kirker og kirkeledere i de to landene. Dette ble fulgt opp med flere arrangementer som inkluderte kirkeledere fra de to landene,

Reportasje i Sarpsborg Arbeiderblad i forbindelse med norsk deltakelse på pastoralkonferanse i Khartoum i 1997.

enten i Norge eller i Sudan. Dette skjedde i alle fall i 1995, 1996, to ganger i 1997, og i 2000 da det ble arrangert en pastoralkonferanse på Hedalen pilegrimsgård. Denne kontakten ble også fulgt opp videre, og har til en viss grad vedvart gjennom hele historien til Norges Kristne Råd. Det har blitt rapportert om mange positive frukter av denne kontakten. Men at det også kunne føre til en viss kulturkollisjon vitner evalueringen fra de norske som deltok på en pastoralkonferanse i Khartoum i oktober 1997 om. En av dem som var med på konferansen, metodistpastor Knut Refsdal, skrev i sin rapport til styret for NKR: «Hovedinntrykket mitt etter å ha

vært med på Sudanese Norwegian Pastoral Conference i Khartoum, Sudan, er veldig positivt. Jeg opplevde møtet med kristne trossøsken fra en helt annen kontekst enn det vi lever i til daglig som utfordrende, lærerikt, inspirerende, tankevekkende og veldig morsomt.» Han framhevet at besøk i flyktningeleirer og møte med kvinneprosjekter opplevdes lærerikt. Opplevelsen av selve konferansen var likevel mer ambivalent enn innledningen skulle tilsi. Refsdal medgav at det kunne diskuteres hvor mye som kom ut av selve konferansen. Og noe fungerte tydeligvis ikke etter intensjonen. «I korthet kan en av frustrasjonsmomentene sammenfattes slik: Da vi forsøkte å ta opp konkrete saker, som f. eks. den politiske situasjonen i Sudan og eventuelle løsninger på denne, hvordan kirken i praksis kan

Transport av de norske deltakerne i Sudan. Foto: NKR

bygge allianser og være en skapende og kreativ fredsskaper, var våre venner lite interesserte i å snakke noe mer om dette. De var, som vi snakket om flere ganger, veldig opptatte av å åndeliggjøre det meste, og de var (kanskje av naturlige grunner?) redde for å ta parti i aktuelle saker. Vi trenger nok begge parter å snakke videre om hvilke praktiske konsekvenser troen på Gud gir i de kontekstene vi hører hjemme i.»

Off record ga en av de andre deltakerne i gruppen uttrykk for at det overordnede inntrykket av konferansen var som å delta på et firedagers vekkelsesmøte. Vedkommende var skuffet over hvor vanskelig det var å diskutere de viktige spørsmålene.

Dette skrives ikke for å gi inntrykk av at engasjementet i Sudan var til liten nytte, men bare for å vise at i internasjonalt og økumenisk arbeid er det ikke til å unngå at det noen ganger vil oppleves som et visst kulturkrasj. Og at ikke alle aktører, det være seg nasjonalt eller internasjonalt, vil føle seg komfortable med samme type trosuttrykk og språk. Ja, det er slik at selve vektleggingen av hva som er viktig i en kontekst vil sprike vesentlig. Hva om det ikke bare i forholdet til Sudan, eller andre internasjonale partnere, dette blir tydelig? Kanskje var dette også en nøkkel til det ennå uløste økumeniske problemet på hjemmebane?

Det ble stadig arbeidet for å få til en tilnærming mellom Norges Kristne Råd og Norges Frikirkeråd. Flere av medlemskirkene tilhørte begge de økumeniske samarbeidsorganene. For noen opplevdes dette som en unødvendig dobbeltkjøring. På Frikirkerådets årsmøter var dette et tilbakevendende tema. Allerede på møtet i mars 1995 uttalte Lars-Erik Nordby at et nærmere samarbeid mellom de to rådene ville tvinge seg fram.

I Frikirkens organ, Budbæreren, skrev redaktør Jon Magne Lund: «Forholdet til Norges Kristne Råd lå under mye av møtet. Det er ingen hemmelighet at mens enkelte av Norges Frikirkeråds medlemssamfunn ikke ønsker kontakt med Norges Kristne Råd, er andre tilbøyelige til å

mene at om valget står mellom Norges Kristne Råd og Norges Frikirkeråd, velger man førstnevnte.»

3. juni 1997 møttes de to rådene til sitt første felles styremøte, hvor veien videre for det økumeniske samarbeidet ble drøftet. Kuriøst nok var begge generalsekretærene på det tidspunktet sykemeldt, slik at Bjørn Øyvind Fjeld og Per Øvergaard overrakte hilsener fra de to og holdt hver sin innledning med tanker om samarbeidet. Interessant nok kom begge innlederne fra kirker som var medlemmer av begge rådene. Fjeld fra Misjonsforbundet og Øvergaard fra Baptistsamfunnet.

I sin innledning ga Fjeld uttrykk for at kirke-Norge var i forandring, og at man måtte tilpasse seg den nye virkeligheten. Det ville ikke være nok å holde fast ved fortidens synspunkter, posisjoner og strukturer, bare fordi de fungerte i en annen tid. Han mente det var flere vesentlige endringer som måtte tas hensyn til: Oasekarismatikken som hadde myket opp skillelinjer, trosmenighetenes størrelse som måtte tas hensyn til, Den katolske kirkes tredobling av antall medlemmer, utbyggingen av rådsstrukturen i Den norske kirke, den reduserte oppslutningen til mye av bedehusbevegelsen og deler av frikirkene, og opprettelsen av Norges Kristne Råd.

Han så for seg et mye tettere samarbeid mellom de to rådene, der arbeidsoppgaver ble fordelt dem imellom. Fjeld ga likevel uttrykk for at så lenge det fantes en statskirke i Norge, trengtes det prinsipielt et frikirkeråd.

Øvergaard tok også til orde for et nærmere samarbeid, og pekte på fordelene ved en eventuell samlokalisering av de to rådene på Kirkens Hus. Dette var allerede under utredning.

Ifølge referatet ble dette fulgt opp av «en lengre samtale preget av åpenhet, tydelighet og broderlighet».

Skritt for skritt nærmet de to rådene seg hverandre. Kanskje var utviklingen mot en sammenføring uavvendelig. Samlokaliseringen på Kirkens Hus skjedde allerede senere i 1997.

Norges kristne råd hadde i løpet av forbausende kort tid opparbeidet en omfattende virksomhet, og beveget seg inn i en sentral posisjon i det kirkelige samarbeidet i Norge. Lars-Erik Nordby og Ingrid Vad Nilsen har gitt en ganske detaljert beskrivelse av perioden fram mot årtusenskiftet i artikkelen «Øyenvitneskildringer – fritt etter hukommelsen», som ble skrevet i forbindelse med Norges Kristne Råds 25-års jubileum. Her ga de en beskrivelse av arbeidet i de råd og utvalg som Norges Kristne Råd fungerte som sekretariat for. Et av dem var Norsk Teologisk Samtaleforum som var startet allerede i 1983, altså ti år tidligere. Her var også Pinsebevegelsen og Adventistsamfunnet periodevis med. Dette samtaleforumet fulgte blant annet opp Kirkenes Verdensråds kommisjon for «Faith and Order», f. eks. ved skriftet «Confessing the one faith» hvor man arbeidet seg gjennom de tre trosartikler. Dette førte fram til en ny gjennomgang av Den apostoliske og Den nikenske trosbekjennelse. Resultatet av arbeidet ble presentert i et hefte i Norges Kristne Råds skriftserie, som et forslag for kirkene om hvordan de i framtiden sammen kunne uttrykke sin felles tro, under tittelen «Trosbekjennelse for vår tid. En økumenisk kommentar til den nikenske trosbekjennelse». Men Nilsen/Nordby måtte erkjenne at «dessverre er denne tråden ikke blitt tatt opp av kirkene».

Og her er man ved noe av det som var utfordringen til Norges Kristne Råd fra starten, og helt fram til 30-års jubileet. Alt det gode og nyttige og spennende arbeidet kunne komme til å berøre bare et fåtall mennesker. Det som Dag Nygård hadde kalt det kirkelige jet-set. Skulle Norges Kristne Råd bli noe mer enn en papirproduserende tiger for de spesielt interesserte, måtte de finne en vei ut til folket. Og lykken ville det slik at klokken tikket uopphørlig mot år 2000. Feiringen av det andre millennium etter Jesu fødsel ble rådets store mulighet til å nå ut til kristne på den lokale grasrota omkring

i landet. Og den muligheten tok Norges Kristne Råd imot med åpne armer.

Men først var det et annet jubileum som skulle feires.

Snorre forteller at Olav Tryggvason lot bygge en kirke på Moster på Bømlø omkring 995. Dette skulle feires 1000 år senere, og Norges Kristne Råd ble en naturlig partner for Den norske kirke i denne feiringen. I den forbindelse var både patriark Bartholomeus fra Konstantinopel, og kardinal Edward Idris Cassidy, presidenten for det pavelige råd til fremme av kristen enhet, invitert. Nordby/Nilsen skriver: «At Den norske kirke inviterte utenlandske kirkeledere fra ulike kirkesamfunn til Norge, var ikke noe nytt. Det nye besto i at det økumeniske Norge var en del av mottaksapparatet.»

Det var også et tegn på en ny økumenisk tidsalder at da kongen kom til jubileet i Moster, ble han fulgt av biskopen i Bjørgvin, Ole Danbolt Hagesæther, mens dronningen ble ledsaget av lederen for Norges Kristne Råd. Ledere for alle kirkene tilknyttet Norges Kristne Råd var også representert ved den store jubileumsgudstjenesten. Den norske kirke fungerte nærmest som en pådriver for å inkludere det økumeniske fellesskapet i større arrangementer. I 1996 avholdt Konferansen av europeiske kirker (KEK) en konferanse i Trondheim, der nettopp forholdet mellom majoritetskirker og minoritetskirker sto på dagsorden. Norges Kristne Råd hadde allerede gode kontakter med KEK, og denne konferansen ga også gode muligheter for dialoger om de økumeniske utfordringene i Norge. I 1997 var Norges Kristne Råd for første gang involvert i Norske Kirkedager som ble arrangert i Trondheim. Her var Ingrid Vad Nilsen og Bjørn Øyvind Fjeld vertskap for de internasjonale gjestene. En av dem var Munib Younan som senere ble biskop i Den lutherske kirke i Jordan og president i Det lutherske verdensforbund.

Dette ble for øvrig også siste gang Norske Kirkedager ble arrangert. Det viste seg vanskelig å få tilstrekkelig oppslutning om arrangementet, selv med de frikirkelige på laget.

Samling av norske kirkeledere som sto bak hyrdebrevet i forbindelse med jubileet i 2000. Foto: NKR

Norges Kristne Råd hadde fra starten i 1993 nesten fordoblet antallet medlemskirker i 1997. Nå var følgende kirker kommet i tillegg til de opprinnelige sju: Den anglikanske kirke, Den finländska evangelisk-lutherska församlingen, Den ortodokse kirke – Hl. Nikolai menighet, Den tyske menighet, Det serbiske ortodokse kirkesamfunn i Norge og Svenska Margarethaförsamlingen. Pinsebevegelsen hadde fått henvendelse fra rådet om å delta, og de skulle arbeide med saken fram mot neste års predikantkonferanse. De frie evangeliske forsamlinger hadde hatt saken oppe på sitt årsmøte, og skulle utrede det videre til neste årsmøte. Intet av dette kom til å føre fram.

Men så var det altså Jubileum 2000, som ikke bare var et arrangement knyttet til ett sted, slik som Mosterjubileet i 1995, eller bare omfattet kirkeledere og spesielt økumenisk engasjerte

mennesker. Jubileum 2000 var en feiring som omfattet hele Norge, alle steder og alle mennesker. Overgangen til et nytt årtusen var en megabegivenhet over hele verden. Det var tross alt tusen år siden sist gang det skjedde, og det ville være tusen år til neste gang.

Utfordringen for kirkene var å bryte gjennom den allmenne begeistringen over feiringen generelt, og frykten for et kollektivt datasammenbrudd spesielt, med budskapet om at hele grunnen til feiringen var Jesu fødsel. Jubileum 2000 var grunnleggende en kristen feiring, og kirkene skulle markere nettopp dette. I Norge ble det Norges Kristne Råd som fikk oppgaven å koordinere og initiere denne feiringen. Og for første gang hadde man også økonomiske ressurser til å gjøre det.

I 1997 ble det dannet en nasjonalkomité. Morten Eriksen, som tidligere hadde jobbet med Mosterjubileet, ble ansatt som prosjektleder. Eriksen ble ikke lenge i stillingen, men han gjorde det aller viktigste, å utforme en søknad om økonomisk støtte til prosjektet. Noe som sikret en statsstøtte på atskillige millioner kroner. For en liten og økonomisk nøysom organisasjon som Norges Kristne Råd, ga disse pengene mange muligheter og kanskje enda flere utfordringer. Biskop Ole Christian Kvarme ble leder for hovedkomiteen, og Svein Helge Rødahl, sokneprest på Kråkerøy, ble ansatt som ny prosjektleder. Protokollen for 1997 forteller om visjonene for arbeidet: «Arbeidet med Jubileum 2000 innebærer ansvaret for et stort prosjekt som vi håper skal få bred effekt i det lokaløkumeniske arbeidet over hele landet. Totalt forventer vi at prosjektet kommer opp i en økonomisk størrelsesorden på 20 mill. Å forvalte slike summer, innebærer at vi må arbeide aktivt med administrative rutiner i tillegg til kreativt arbeid, slik at pengene kan komme flest mulig best mulig til gode! I etterkant av år 2000 håper vi å ha med oss viktige erfaringer fra lokaløkumenisk arbeid som vil gi NKR viktige føringer for vårt videre arbeid.»

For å administrere prosjektet ble også Gro Elin Vinnes ansatt. Nordby/Nilsen skrev om denne ansettelsen: «Hun holdt styr på det aller meste, og mye ble det sannelig etter hvert å holde styr på.» Jubileum 2000 ble en blanding av sentrale prosjekter og lokale eller regionale arrangementer. NKR utarbeidet mye materiell som kunne brukes lokalt. Det ble utformet en grafisk profil med bannere, brosjyrer o.l. som kunne anvendes lokalt.

Det ble opprettet en spesiell forbindelse med Betlehem, der Jesus fødsel skjedde. Et solidaritetsprosjekt samlet inn midler til den lutherske skolen i Betlehem.

I Betlehem ble det produsert lys for norske kirker. Store lys skulle brenne i kirkene, mens små lys kunne brukes i lysglober og andre steder. Intensjonen var god, men gjennomføringen noe problematisk. Lysene viste seg å være av dårligere kvalitet enn forventet. Mange ble dessuten skadet under transport. Og de som kom fram til menighetene i hel tilstand viste seg å inneholde for mye parafin i forhold til stearin, noe som førte til at lysene hadde en tendens til å ose og skitne til tak og vegger i kirkene der de ble benyttet. Uansett brente Betlehemslys i atskillige norske kirker gjennom jubileumsåret. Men det aller meste av det som ble satt i gang i forbindelse med jubileet fungerte svært godt. I februar 2000 kunne prosjektledelsen melde at det var kommet inn 176 000 bestillinger på materiell fra lokale kirker.

1. søndag i advent 1999, som markerte starten på jubileumsåret, reiste en delegasjon fra Norge til Betlehem, og mange vennskapsbånd ble knyttet. Delegasjonen ble ledet av biskop Even Fougner og statsråd Jon Lilletun. I august 2000 ble dette fulgt opp med en ungdomstur til Betlehem. Hefter med gudstjenestemateriell og bønner ble trykket. Et bønnehefte med bønner fra kristne fra ulike land ble en stor suksess. «Bønn jorden rundt» måtte allerede på nyåret trykkes opp i nytt opplag.

Det ble invitert til å skrive salmer som kunne sette nye ord på troen i et nytt årtusen. Ikke mindre enn 350 bidrag kom inn. Åtte av sangene ble valgt ut og tilbudt som ressursmateriell til menighetene. Øverst på lista sto Gerd Grønvold Saues salme «Herre du som var før livets morgen». Slik lød første vers:

*Herre, du som var før livets morgen,
Du som blir når alt forgår,
Som et pust er våre tider,
Som en dag i tusen år.
Vi er støvkorn i en verden
Fylt av stjerner uten tall,
Som et spedbarn kom du til oss,
Som en nyfødt i en stall.*

Boka «Fest og protest. En bok om evangeliens Jesus», skrevet av Anne Margrethe Mandt fra Misjonsforbundet og Per Eriksen fra Frikirken, kom ut høsten 2000 og ble distribuert gjennom menigheter over hele landet. En ekstra spiss var det at Kong Harald V skrev forordet i boken. Her het det blant annet: «Fortellingene om Jesus er viktige ved overgangen til et nytt årtusen. De gir oss inspirasjon til å stå på de svakes side, bekjempe fattigdom, arbeide for fred og forsoning og vise praktisk solidaritet ved å elske våre medmennesker.»

På lokalplanet ble det arrangert atskillige gudstjenester og samlinger i forbindelse med jubileet. Dette ble en viktig katalysator mange steder i det lokale økumeniske arbeidet. Noen steder førte dette til nye tradisjoner som fortsatt lever videre mer enn tjue år senere. Et eksempel på dette er Fredrikstad, hvor man 1. januar samlet seg til felles gudstjeneste i byens domkirke for å feire Jesu navnedag i forbindelse med det store jubileet. Dette førte til opprettelsen av Fredrikstad kristne råd. Fortsatt fylles Fredrikstad domkirke den første januar hvert år til felles økumenisk gudstjeneste for å markere starten på et nytt år,

og Fredrikstad kristne råd er fortsatt den viktigste lokaløkumeniske pådriveren i byen.

Tilsvarende gudstjenester ble arrangert i de fleste norske byer for å markere jubileet. Det aller største enkelttiltaket skjedde i Molde.

Biskop Odd Bondevik og den unge frikirkepastoren Erhard Hermansen var utfordret fra Norges Kristne Råd til å stå i spissen for jubileumsmarkeringen i Møre og Romsdal. Dette resulterte i en økumenisk pinsegudstjeneste på Molde stadion med nærmere 10 000 deltakere.

Tirsdag 13. juni 2000 kunne Vårt Land melde på sin forside: «Tituservis over hele landet markerte kirkens fødselsdag i år 2000». Dette beskrives inne i bladet som tidenes største norske kirke-markering. Den store gudstjenesten i Molde fikk hovedfokus. Her var 2000 barn i aksjon, det var liturgisk dans av konfirmanter, speidere deltok, og ulike kirkekor og lovsanggrupper ledet sangen. Etter gudstjenesten inviterte alle forsamlingshus i byen til kirkekaffe. Det fortsatte utover dagen med konserter, kunstutstillinger og mye mer. Biskopen uttalte at det som gjorde størst inntrykk, i tillegg til alle barna, var entusiasmen i samarbeidet. «Folk som kjenner historien bedre enn jeg, har sagt at for få år siden ville et slikt arrangement være umulig å gjennomføre», sa biskopen til Vårt Land.

Avisa kunne også fortelle om bursdagsfest med ballongslipp utenfor Domkirken i Oslo, om stor pinsefeiring i Skedsmohallen, der trosforkynner Åge Aaleskjær og biskop Ole Kristian Kvarme sto sammen på plattformen, om Jesusmarsj og lovsangkonsert i Bergen, med 3500 til stede i Bergenshallen, og om gudstjeneste og familiefest i Trondheim. Viktig nok til å kommenteres på lederplass syntes dog avisa ikke dette var. Der ble det kommentert at kirkeutvalget i Kristelig Folkeparti hadde konkludert med at Den norske kirke selv burde få utnevne sine biskoper. Et forutsigelig utspill fra et utvalg i et mindre politisk parti var tydeligvis viktigere enn tidenes største kirkelige markering i Norge. Det skal medgis at avisa hadde én setning om feiringen i lederen

lørdag før pinse dette året: «I vårt eget land er det lagt opp til felleskirkelige friluftsgudstjenester og andre tverrkirkelige arrangement. Det er en naturlig konsekvens av den synlige kristne enhet som 2000-års jubileet har utløst.»

For den unge frikirkepastoren som sto sentralt i arrangementet i Molde ble dette en opplevelse som førte videre til et økende økumenisk

Fire medlemmer av hovedkomiteen i Jubileum 2000 Møre og Romsdal holder tre av de 204 platene som utgjorde altertavlen under den økumeniske gudstjenesten som samlet 10 000 mennesker på Molde stadion.

engasjement. «Mange drømmer ble født i dette arbeidet om en felles gudstjeneste på pinsedag. Det var en stor mulighet til å vise hva vi sto for, en felles tro og forankring. Det skjedde noe avgjørende etter dette i Møre og Romsdal. Man begynte å snakke annerledes om hverandre. Mange små økumeniske grupper ble opprettet. Vi trenger å øke frekvensen av relasjoner til hverandre», sier han i dag 23 år senere – og som generalsekretær i NKR.

Jubileum 2000 ga Norges Kristne Råd en enestående anledning til å nå ut til grasrota i kristen-Norge, med sine visjoner om samarbeid og fellesskap. Dette som kanskje er det vanskeligste for alle bevegelser som starter på lederskapsnivå. Ofte er det en vanskeligere øvelse å arbeide seg nedover fra toppen, enn omvendt.

Helt fra starten hadde man vært oppmerksomme på denne problemstillingen i NKR. Det ble stadig gjentatt at målet var å skape lokal økumenikk. «Felles tro og vitnesbyrd lokalt og globalt», var slagordet. Det globale hadde fått mange uttrykk allerede i de første årene. Det lokale var en stadig utfordring.

Kvinnenes internasjonale bønnedag var et arbeid NKR ble engasjert i helt fra starten. Dette arbeidet var i sin karakter lokalt og økumenisk. Problemet var at dette tiltaket allerede var i fase der det i liten grad klarte å nå særlig ut over en mindre gruppe. I forbindelse med en sak om opprettelsen av lokale NØKK-grupper (Norsk Økumenisk Kontaktforum for Kvinner) i 1996, slås det fast at NØKKs målsetting «er å stimulere til lokaløkumenikk», og at dette bl. a. kunne skje ved bruk av materialet fra Kvinnenes internasjonale bønnedag.

Som tidligere nevnt uttalte rådets første styreleder, Lars-Erik Nordby, allerede i anledning det første rådsmøtet, at NKR spesielt ville arbeide for å utvikle det økumeniske samarbeidet på lokalplan.

I 1994 hadde styret vedtatt at man skulle oppfordre til etablering av lokale kristne råd.

Det er imidlertid vanskelig å se i strategiplanene fra 90-tallet at man hadde noen konkrete tanker eller planer om hvordan rådet kunne bidra til lokaløkumenikk. Det finnes for eksempel ingen strategi for å opprette lokale kristne råd, bare en oppfordring.

I strategiplanen for 1998 heter det: «På lokalt nivå er det viktig å stimulere til økt kontakt og samarbeid om det felles misjonsoppdrag i lokalsamfunnet. Hver for oss mangler vi ressurser til å nå ut til alle, men hvis vi løfter i samlet flokk kan vi nå bredere ut med evangeliet. Nyere tanker om menighetsplanting og menighetsbygging trenger å samtenkes og samordnes lokalt. De bilaterale kirkeavtaler som etter hvert blir til, har behov for en lokal forankring og virkeliggjørelse.» Den lokale agendaen var altså på bordet, men

en konkret strategi for å få gjort noe med det, manglet.

Jubileum 2000 ga Norges Kristne Råd en enestående anledning til å knytte lokale kontakter og jobbe for å etablere økumeniske kirkelige strukturer lokalt. Det lyktes i anledning selve feiringen, men ga dessverre mindre effekt enn man så for seg videre på 2000-tallet.

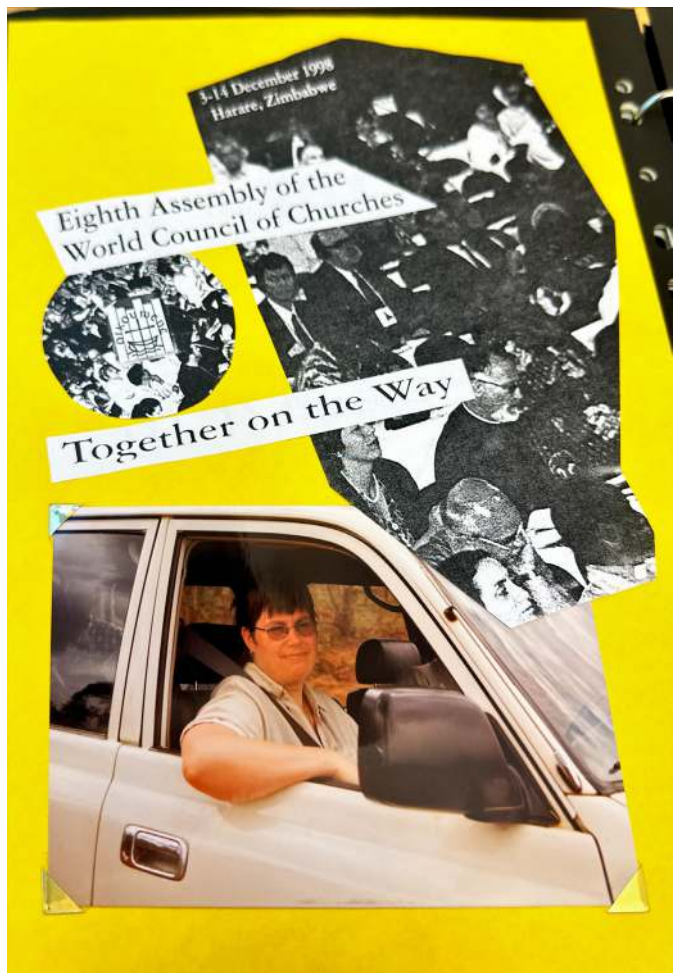
Med Jubileum 2000 og starten på et nytt millennium, var samtidig pionerfasen over i Norges Kristne Råd. Og den som hadde ledet rådet gjennom denne tiden, Ingrid Vad Nilsen, var i ferd med å avslutte sine åremål som generalsekretær. På styremøtet 19. desember 2001 avla hun rapport om sine erfaringer etter åtte år som generalsekretær. Hennes første punkt var: «Da rådet startet opp forventet mange en papirtiger uten reell innflytelse. Virkeligheten har blitt en helt annen.» Hun la videre vekt på at det hadde vært en vekst fra tre/fjerdedels-stilling i starten, til sju stillinger i 2001. Dette kom av en sterk fokusering på prosjektbaserte oppgaver, noe som hadde ført til en ideologi med ekstrem vekt på fleksibilitet. Hun la også vekt på at NKR hadde modnet som organisasjon, og nå hadde assosiert medlemskap i KEK, Kirkenes Verdensråd og World Evangelical Fellowship (nytt navn: Alliance).

Men hun unnlot heller ikke å påpeke at det siste året hadde budt på en del utfordringer. «Det at ethvert kirkesamfunn er seg selv nærmest, og tidvis seg selv nok, blir et problem når vanskeligheter på den felleskirkelige arena dukker opp! Det ligger en stor utfordring i å endre slike ordninger.»

I dag betegner hun disse årene som en entreprenørfase, der det handlet mye om kreativitet. Hun betegner seg selv som en som var – og kanskje er – flinkere til å lage liv og røre, enn med papir. Og liv og røre mener hun at NKR i disse årene fikk bra til.

Fra All African Council of Churches. Repr. fra Norden- FOCCISA, Birthe Christensen fra Danmark, Ingrid, fredsprisvinner Desmond Tutu, Gunnel Borgegaard fra Sverige, Hans Engdahl fra Sverige. Foto: NKR

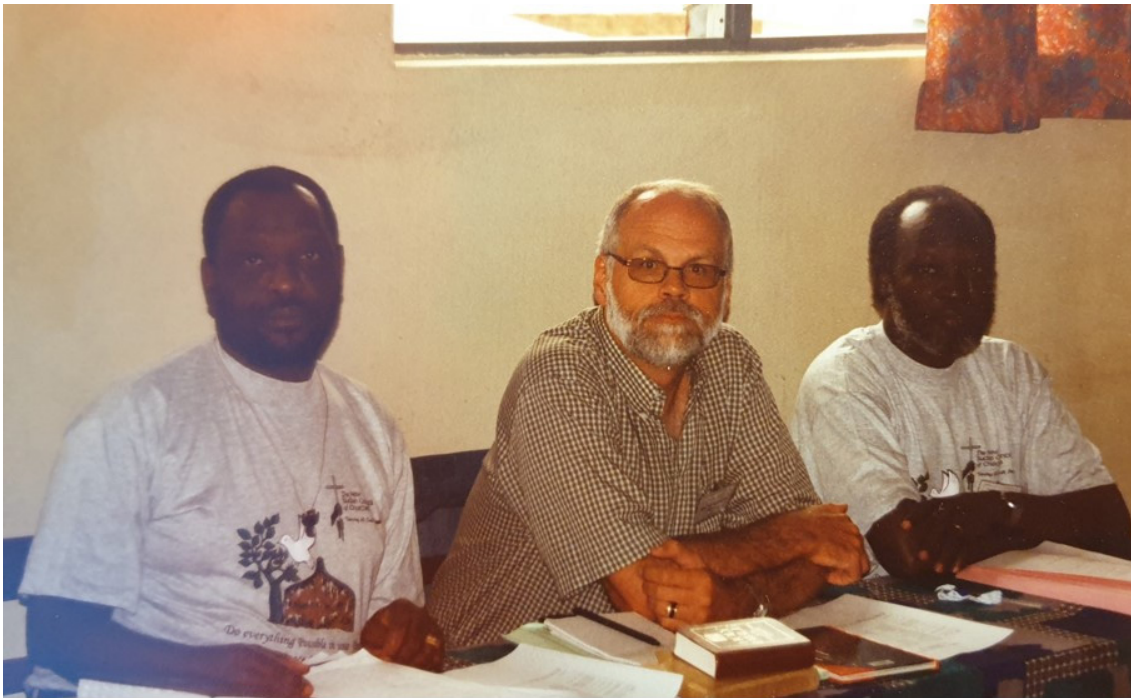

Fellesbilde, fra tur til Sør-Afrika, av NEKSA (norsk ekumenisk komite for det sørlige Afrika) som NKR var sekretariat for. Foto: NKR

Kirkelederreise til Det hellige land som var en del av Jubileum 2000 med Ole Kristian Kvarme som leder. Foto: NKR

Kommende generalsekretær Ørnulf Steen i Uganda i år 2000. Foto: NKR

Opplegget vokste fram fra sammenhenger og i land der vold opplevdes som en erfaring knyttet til dagligliv og eksistensvilkår. I Norge var dette imidlertid et problem få kjente på sin egen kropp. Her måtte problemstillingen aktualiseres og defineres på en annen måte. Å fokusere på vold i nære relasjoner var en slik aktualisering. Etableringen av Kirkelig ressurscenter mot seksuelle overgrep var et viktig resultat av tiåret. Sett i ettertid, og fra sidelinjen, er likevel «Tiår mot vold. Bygg freden!» et eksempel på et prosjekt som stod for gode, riktige og høyverdige verdier, men som led under byrden av sin egen vekt, og var utfordrende å gjennomføre i en lokal, norsk kontekst.

Den store saken, som hadde fulgt NKR like fra begynnelsen, var forholdet til Norges Frikirkeråd. Utålmodigheten hos noen av kirkene som hadde sitt medlemskap begge steder begynte å bli påtrengende.

I moderne ånd hadde det to rådene allerede flyttet sammen. I år 2000 etablerte rådene et kontorfellesskap i femte etasje på Kirkens Hus i Underhaugsveien i Oslo. Året etter ble års- og rådsmøtene lagt til samme tid og sted. Norges Frikirkeråd hadde da sitt møte om morgen og formiddag, mens Norges Kristne Råd brukte ettermiddag og kveld. Midt på dagen møttes man så til et felles tema.

Dette videreutviklet den personlige kontakten mellom ledere, og slikt skal man ikke undervurdere betydningen av. Dessuten etablerte man også en felles administrativ stilling for de to rådene fra 1. august 2004. Dette var et utslag av

at samme år hadde årsmøtene for begge de to rådene vedtatt å be styrene arbeide videre med samordningstiltak med tanke på sammenslåing. Pådriveren for sammenslåingen var Norges Frikirkeråd, ikke minst ved representantene for kirkene som var med i begge rådene. Ny styreleder for Norges Frikirkeråd var Svein Veland, enda en metodist fra Fredrikstad. Han var helt fra starten klar på at han ønsket en sammenslåing av

Styreleder for Norges Frikirkeråd, Svein Veland. Foto: Tor Tjerandsen

rådene. Han var den som, på sitt første møte som leder, reiste seg og skrev tallet 2006 på tavla på et styremøte i Norges Frikirkeråd. Det året mente han fusjonen skulle skje.

På et felles styremøte mellom de to rådene 25. mai 2004 ble det oppnevnt et utredningsutvalg som skulle legge fram en innstilling om det framtidige felleskirkelige samarbeidet i Norge. Utvalget besto av Ulrik Sverdrup-Thygeson (leder, Den katolske kirke), Per Tanggaard (Den norske kirke), Per Øvergaard (Baptistsamfunnet) og Gunnar Jeppestøl (Pinsebevegelsen). Generalsekretærene Ørnulf Steen og Dag Nygård fungerte som sekretærer for utvalget.

Et av de spørsmålene utvalget måtte avklare var hvordan de to rådene, som hadde ulik funksjon i utgangspunktet, skulle ivareta begges anliggender. Norges Kristne Råd var en samarbeidsorganisasjon, mens Norges Frikirkeråd var en interesseorganisasjon som arbeidet for medlemmenes interesser overfor myndighetene. Illustrerende er det at det første punktet i NFRs formålsparagraf var «å ivareta medlemmenes interesser i forhold til offentlige myndigheter, ved å ta opp og behandle lovgivningsspørsmål av interesse for medlemmene og bistå dem i saker som gjelder rettslige og forvaltningsmessige funksjoner». NKR hadde på sin side som nederste punkt i sin formålsparagraf: «NKR skal arbeide for å fremme forslag overfor offentlige myndigheter om tiltak for å sikre trossamfunnenes rettigheter og deres arbeidsmuligheter i samfunnet.»

Spørsmålet var om det ville være en interessekonflikt mellom frikirkenes behov og Den norske kirkes behov i forhold til myndighetene? Ville Norges Kristne Råd like effektivt kunne representere frikirkenes behov på dette området som Norges Frikirkeråd hadde gjort det?

Utvalget foreslo at det skulle opprettes et frikirkelig forum innen Norges Kristne Råd. «Det særegne ved den nye organisasjonen vil være at medlemmene utenom Den norske kirke skal kunne opptre samlet når det ikke oppnås enighet med denne. Slik samlet opptreden vil

være en integrert del av systemet og vil måtte ha administrativ støtte. Når organisasjonen deler seg langs aksene minoritet/majoritet, trer det frikirkelige interesseorganet, heretter kalt Frikirkelig Forum, i funksjon og arbeider vider med å fremme sine interesser.»

Dette punktet ble ansett som svært viktig for frikirkene. I praksis har det imidlertid vist seg å ha liten betydning. I sin beskrivelse av denne prosessen i forbindelse med Norges Kristne Råds 25-års jubileum, skrev Ørnulf Steen: «Dette var et viktig grep. Samtidig kan vi i dag konstatere at det aldri har vært behov for å etablere dette Frikirkelige Forum i noen saker.»

Frikirkelig forum ble tatt ut av vedtektene til Norges Kristne Råd i 2019.

Den 18 sider lange utredningen ble behandlet av styret i Norges Frikirkeråd 12. mai 2005, og det besluttet å sende den til høring i medlemssamfunnene med høringsfrist 15. november samme år. Det ble presisert at utredningen var et innspill i en prosess der konklusjonen skulle trekkes først i årsmøtet 2006.

Et av spørsmålene som måtte løses var rett og slett navnet på det nye rådet. Utvalget hadde foreslått «Norske Kirkers Råd». Baptistkirken foreslo navnet «Norges Felleskirkelige Råd». Oslo kristne senter mente mange fra deres tradisjon sto relativt fjernt fra kirke-begrepet, og var mest fornøyd med «Norges Kristne Råd». Den norske kirke mente dette navnet også var det beste. Kirkens Nødhjelp ønsket på sin side at navnet burde være «Norske Kirkers Råd».

På det konstituerende møtet 31. mars ble at navnet Norges Kristne Råd ble beholdt, men i en overgangsperiode på ett år ble «Nye», etter forslag fra pinsevennen Terje Hegertun, lagt til betegnelsen, slik at det ble klart for alle at dette rådet nå representerte noe nytt. Alle kirker som ønsket det, og som oppfylte de grunnleggende premisene, kunne nå bli medlemmer av det nye felles rådet.

Det viste seg at de fleste av Norges Frikirkeråds medlemmer ble med i det fusjonerte rådet. Unntaket var De frie evangeliske forsamlinger som valgte å stå utenfor. Adventistsamfunnet og Det evangelisk lutherske kirkesamfunn valgte å være med som observatører. Mens Pinsevevannene og Kvekersamfunnet, som det hadde vært usikkerhet rundt, ble med i det nye rådet. Ørnulf Steen har skrevet at det var flere viktige årsaker til at fusjonsprosessen ble fullført i 2006:

- Prosessen var hele veien godt forankret i begge råd gjennom rådsmøter, styremøter, felles arbeidsutvalgsmøter, og dermed løpende kontakt med ledende representanter for medlemssamfunnene.
- Fra begynnelse til slutt var man opptatt av å identifisere krevende problemstillinger og arbeide med dem i fellesskap.
- På dette grunnlaget ble også mandatene utarbeidet.
- Utvalget som utredet fusjonen arbeidet ikke i et lukket rom, men førte en stadig og åpen dialog med oppdragsgivere.
- Den norske kirke, ved en av sine toneangivende ledere, var tydelige på at i denne prosessen må et slikt økumenisk organ kjennes rett, tjenlig og godt for de aller minste medlemmene også. Det lå en viktig anerkjennelse og respekt for alle i det økumeniske fellesskapet i dette, og det var et viktig signal fra majoritetskirken.

Nye Norges Kristne Råd hadde sitt første konstituerende rådsmøte 31. mars. Svein Veland ble valgt som leder av styret, mens Arnfinn Løyning, som hadde vært styreleder for Norges Kristne Råd, ble nestleder. Ørnulf Steen ble ansatt som generalsekretær, med Dag Nygård som nestleder. Svein Veland fortsatte som styreleder fram til 2011. Han opplevde at han i mange sammenhenger ble bevisst profilert, som et supplement til Ørnulf Steen med sitt ståsted i Den norske kirke.

At man tok frikirkeligheten på alvor var viktig i det fusjonerte rådet.

Terje Solberg fra Frikirken var ordstyrer under behandlingen av fusjonssaken i Norges Frikirkeråd 30. mars 2006. Fusjonen måtte først vedtas der, før den kunne behandles i rådsmøtet til Norges Kristne Råd (som altså var samme sted, Jeløya, og samme tid). Forslaget ble enstemmig vedtatt. Terje Solberg betegner det som «et av de store økumeniske øyeblikk i livet».

Solberg ble videre leder for Religionspolitisk utvalg i Norges Kristne Råd. Her sørget man for at mye av interessene til det gamle frikirkerådet ble tatt hånd om. Han opplevde det viktig å spille på lag med Den norske kirke. Solberg fortsatte som leder for dette utvalget fram til 2018, og kan bare huske en gang det kom til dissens mellom frikirkene og Den norske kirke. Det gjaldt pensjonsordningen. En av de store sakene religionspolitisk utvalg kom til å arbeide med var skillet mellom stat og kirke, noe som endelig ble formelt gjennomført 1. januar 2017, da Den norske kirke ble etablert som et selvstendig rettssubjekt utenfor staten.

Administrativt/juridisk utvalg innen Norges Kristne Råd spilte også en viktig rolle helt fra tiden før fusjonen med Frikirkerådet. Dette ble en viktig møteplass der majoritetskirkens privilegerte posisjon, og minoritetskirkens problemer knyttet til denne, var gjenstand for dialog og søken etter praktiske løsninger. Dag Nygård mener at dette arbeidet frembrakte kunnskap om minoritetserfaringer som bl.a. fikk betydning for Den norske kirkes kirkestat-utvalg (Bakkevignutvalget – 1998-2002) der Ingrid Vad Nilsen var en sentral aktør.

Vårt Land dekket selvsagt det som skjedde på Jeløya. Om det ikke akkurat var hovedoppslag, så var det henvisning på avisas førsteside: «I dag blir to kristne råd til ett.» Ingressen i oppslaget beskrev noe av det unike i det som skjedde: «Norge får i dag verdens bredest felleskristne organ, når Norges Kristne Råd og Norges Frikirkeråd blir ett.» Arnfinn Løyning uttalte at

Bilde fra møtet hvor fusjonen mellom Norges frikirkeråd og Norges Kristne Råd ble vedtatt.
Foto: Tor Tjerandsen

Det viste seg at de fleste av Norges Frikirkeråds medlemmer ble med i det fusjonerte rådet. Unntaket var De frie evangeliske forsamlinger som valgte å stå utenfor. Adventistsamfunnet og Det evangelisk lutherske kirkesamfunn valgte å være med som observatører. Mens Pinsevevnenne og Kvekersamfunnet, som det hadde vært usikkerhet rundt, ble med i det nye rådet.

Ørnulf Steen har skrevet at det var flere viktige årsaker til at fusjonsprosessen ble fullført i 2006:

- Prosessen var hele veien godt forankret i begge råd gjennom rådsmøter, styremøter, felles arbeidsutvalgsmøter, og dermed løpende kontakt med ledende representanter for medlemssamfunnene.
- Fra begynnelse til slutt var man opptatt av å identifisere krevende problemstillinger og arbeide med dem i fellesskap.
- På dette grunnlaget ble også mandatene utarbeidet.
- Utvalget som utredet fusjonen arbeidet ikke i et lukket rom, men førte en stadig og åpen dialog med oppdragsgivere.
- Den norske kirke, ved en av sine toneangivende ledere, var tydelige på at i denne prosessen må et slikt økumenisk organ kjønn rett, tjenlig og godt for de aller minste medlemmene også. Det lå en viktig anerkjennelse og respekt for alle i det

økumeniske fellesskapet i dette, og det var et viktig signal fra majoritetskirken.

Nye Norges Kristne Råd hadde sitt første konstituerende rådsmøte 31. mars. Svein Veland ble valgt som leder av styret, mens Arnfinn Løyning, som hadde vært styreleder for Norges Kristne Råd, ble nestleder. Ørnulf Steen ble ansatt som generalsekretær, med Dag Nygård som nestleder. Svein Veland fortsatte som styreleder fram til 2011. Han opplevde at han i mange sammenhenger ble bevisst profilert, som et supplement til Ørnulf Steen med sitt ståsted i Den norske kirke. At man tok frikirkeligheten på alvor var viktig i det fusjonerte rådet.

Terje Solberg fra Frikirken var ordstyrer under behandlingen av fusjonssaken i Norges Frikirkeråd 30. mars 2006. Fusjonen måtte først vedtas der, før den kunne behandles i rådsmøtet til Norges Kristne Råd (som altså var samme sted, Jeløya, og samme tid). Forslaget ble enstemmig vedtatt. Terje Solberg betegner det som «et av de store økumeniske øyeblikk i livet».

Solberg ble videre leder for Religionspolitisk utvalg i Norges Kristne Råd. Her sørget man for at mye av interessene til det gamle frikirkerådet ble tatt hånd om. Han opplevde det viktig å spille på lag med Den norske kirke. Solberg fortsatte som leder for dette utvalget fram til 2018, og kan bare huske en gang det kom til dissens mellom frikir-

kene og Den norske kirke. Det gjaldt pensjonsordningen. En av de store sakene religionspolitisk utvalg kom til å arbeide med var skillet mellom stat og kirke, noe som endelig ble formelt gjennomført 1. januar 2017, da Den norske kirke ble etablert som et selvstendig rettssubjekt utenfor staten.

Administrativt/juridisk utvalg innen Norges Kristne Råd spilte også en viktig rolle helt fra tiden før fusjonen med Frikirkerådet. Dette ble en viktig møteplass der majoritetskirkens privilegerte posisjon, og minoritetskirkens problemer knyttet til denne, var gjenstand for dialog og søken etter praktiske løsninger. Dag Nygård mener at dette arbeidet frembrakte kunnskap om minoritetserfaringer som bl.a. fikk betydning for Den norske kirkes kirkestat-utvalg (Bakkevig-utvalget – 1998-2002) der Ingrid Vad Nilsen var en sentral aktør.

Vårt Land dekket selvsagt det som skjedde på Jeløya. Om det ikke akkurat var hovedoppslag, så var det henvisning på avisas førsteside: «I dag blir to kristne råd til ett.» Ingressen i oppslaget beskrev noe av det unike i det som skjedde: «Norge får i dag verdens bredest felleskristne organ, når Norges Kristne Råd og Norges Frikirkeråd blir ett.» Arnfinn Løyning uttalte at han ikke kjente til noe nasjonalt kristent råd i verden som hadde tilsvarende bredde. «Jeg synes dette er et skoleeksempel på hvordan man kan arbeide seg sammen etter konsensusprinsippet», uttalte han til Vårt Lands journalist.

«Vi skal legge grunnlag for noe som kan bli til enda større velsignelse for våre medlemskirker og Guds rike i vårt land», var Dag Nygårds kommentar.

Vårt Lands journalist skrev for øvrig i en kommentar at «de som var til stede på det konstituerende møtet til Nye Norges Kristne Råd opplevde

Daværende generalsekretær, Ørnulf Steen, og styreleder i Norges Frikirkeråd, Svein Veland, etter at fusjonen ble vedtatt. Foto: Tor Tjerandsen

nærmest en skoleleksjon i økumenikk, der viljen til å lytte og ta hverandre på alvor var imponerende». Følgende kirker var med i Nye Norges Kristne Råd: Den norske kirke, Den Evangelisk Lutherske Frikirke, Den katolske kirke, Det Norske Baptistsamfunn, Det Norske Misjonsforbund, Frelsesarmeen, Margaretaförsamlingen, Metodistkirken i Norge, Pinsebevegelsen, Det gresk-ortodokse samfunn, Det serbisk-ortodokse samfunn, Hl. Nikolai menighet, Guds menighet Vegårdshei, Karisma senter, Kirken i Dalen, Oslo kristne senter, Kvekerne, Den anglikanske kirke i Norge og Den tyske menighet.

Det kan ikke legges skjul på at det var en del spenninger mellom noen av de kristne konfesjonene som var representert. Ikke minst gjaldt det pinsevennenes forhold til Den katolske kirke. Vårt Land inviterte dominikanersøster Else-Britt Nilsen og pinsepastor Torsten Mentzoni til en samtale om dette. Mentzoni framholdt at mange pinsvenners erfaringer med den katolske kirken i Latin-Amerika og Sør-Europa lå bak deres skepsis til samarbeid. «Men selv om vi er skeptiske til Den katolske kirkes organisasjon, så har vi her i Norge erfart å møte katolikker som er medkristne», sa han. Nilsen repliserte at det hadde ikke alltid vært enkelt for katolikker å forholde seg til majoritetskirken i Norge heller. Hun kunne fortelle

om et møte i Filadelfia i hennes gymnastid, der katolikker ble betegnet som ikke-kristne. Nå hadde hun imidlertid møtt mange pinsevenner som var åpne for hennes kirke. «Når man lærer hverandre å kjenne, så kommer man hverandre også nærmere.»

Mentzoni sa også at han så på Den katolske kirke som en alliert innen en rekke spørsmål som var aktuelle inne den kristne kirkefamilien i Norge. Moral, livsvern og familieetikk kunne de stå sammen om og utgjøre en felles tyngde.

En sak truet imidlertid med å velte hele fusjonen allerede i starten. Norsk Teologisk Samtaleforum hadde i mange år arbeidet med spørsmål knyttet til konflikten mellom israelere og palestinere. Synet på Israel, og dets plass i frelseshistorien, og dermed også om deres forhold til palestinerne i dag, var et spørsmål hvor ulike deler av kirke-Norge kom til svært ulike konklusjoner. Ikke minst for en del pinsevenner var dette et svært viktig spørsmål.

Våren 2006, samtidig som fusjonen ble gjennomført, ble nummer 14 i Norges Kristne Råds skriftserie publisert: Israel og Palestina – en økumenisk utfordring.

«Intensjonen med dette dokumentet er å gi kirker i Norge innspill til gode samtaler og levere premisser for selvstendige meninger hos kirkene

Lemma Desta, rådgiver for migrasjon og flerkulturelt arbeid.
Foto: Tor Tjerandsen

Sterkt budskap på muren som skiller Vestbredden fra Israel.
Foto: NKR

Styretur til Geneve, hvor Kirkenes Verdensråd har sitt hovedkvarter. Foto: Tor Tjerandsen

Bilde fra rådsmøtet i 2006 hvor fusjonen ble vedtatt. Foto: Tor Tjerandsen

og den enkelte kristne. Vi ønsker også å peke ut mulige veier å gå for de enkelte kristne og kirker som ønsker å bidra med noe i konfliktsituasjonen», het det i forordet.

Konkret sies det blant annet dette: «Blant kirkene som har deltatt i dette arbeidet i NTSF, er det ulike teologiske syn på forståelsen av både jødernes plass i frelseshusholdningen og av landløftene til Israels folk i GT. Vi er imidlertid enige om at verken jødernes plass i den kristne frelseshistorien eller landløftene, uansett hvordan disse forstås, kan sette bibelske og sosialetiske prinsipper for rettferd mellom folkene til side.»

Det kan i ettertid synes vanskelig å forstå hvorfor dette heftet vakte så sterke følelser. Metodistpresten Roar G. Fotland fikk som leder av utvalget en stor jobb med å presentere og forsvare dokumentet. Man var nøye med å poengtere at flere av spørsmålene fantes det ulike tolkninger på i forskjellige kirkelige tradisjoner. Riktignok ble det rettet kritikk mot sikkerhetsmuren Israel var i ferd med å bygge, delvis fordi den mange steder ble bygget inne på det som var regnet som palestinsk territorium, og delvis fordi man ikke kunne se at dette på sikt ville løse de underliggende problemene i konflikten. Det ble imidlertid påpekt at det som i særlig grad utløste uenigheten var tilknytningen til Kirkeuka for fred i Palestina og Israel. Denne valgte NKR å trekke seg fra, og oppfordret heller enkeltkirkene til å delta.

Norges Kristne Råd var også involvert i den israelsk-palestinske konflikten på andre måter. Siden feiringen av Jubileum 2000 hadde det vært flere delegasjoner som hadde besøkt Israel og Palestina, her møtte de kirkeledere fra begge sider. NKR var også med i ledsagerprogrammet i de palestinske områdene.

Arbeidet med One Body var gjennom nesten hele perioden en viktig del av NKR's arbeid. Med utgangspunkt i verdier som følger av kristen tro arbeidet nasjonale økumeniske råd i Norden og i Det sørlige Afrika sammen for å bekjempe

stigmatisering av dem som var rammet av hiv og aids. På bredt økumenisk grunnlag ble det arbeidet med noen av de svakeste og mest utsatte gruppene. Med rotfeste i lokalmenigheter i flere land i det sørlige Afrika, arbeidet lokale menighetsarbeidere med å implementere materiellet One Body blant medlemmene i kampen mot stigmatisering.

I årene som fulgte var Norges Kristne Råd mindre synlig i offentligheten, etter store saker knyttet til jubileum og fusjon. Men det økumeniske fellesskapet levde uansett videre i de mange treffpunktene og gruppene der relasjoner ble bygget og viktige samtaler fortsatte. Det gjaldt for eksempel spørsmål knyttet til forståelsen av konflikten i Midtøsten og Israels rolle. Det ble invitert til flere samtaler om dette, med forutsetning om at intet skulle ut i offentligheten. Det ble arbeidet bevisst med å gjøre NKR til et møtested ikke bare for kirkene, men også for økumeniske spesialorganisasjoner. På denne tiden ble Kirkens Nødhjelp formaliserte som observatør, det samme skjedde med Bibelselskapet, og NORME (Norsk Råd for Misjon og Evangelisering). Blå Kors ble også med i fellesskapet. Dette gjorde NKR til et møtested både for kirkene og for de økumeniske spesialorganisasjonene.

Ørnulf Steen kommenterer dette i dag: «Økumenisk samarbeid trives best når levende mennesker møtes.» Viktigheten av disse møtene er ikke alltid lett å kommunisere ut til de som selv ikke er del av dette. Men det gjør noe med folk når de møtes.

Så kan det kanskje stå som et foreløpig punktum, eller kanskje et komma, i historien om et råd som fikk en relativt trang fødsel, som sakte opparbeidet seg en posisjon, og som til slutt klarte å inkludere det aller meste av norsk kirkeliv.

messig å kunne komme med en mest mulig samlet respons.

Rådet hadde også møtt Stålsett-utvalget underveis i utredningsarbeidet, og oversendt «et omfattende notat med gjennomgang av våre synspunkter på sentrale punkter i utvalgets mandat», slik det er formulert i styrets årsrapport for 2011.

I årsrapporten for 2013 har Dag Nygård en grundig gjennomgang av Norges Kristne Råds høringsvar. Her kan det blant annet leses at NKR gikk klart imot et minimumskrav om 100 medlemmer for å motta statsstøtte. Man var også kritisk til det som omtales som «sjekkhefteteologi» fra statens side, der man bruker økonomiske virkemidler for å påvirke trossamfunn i bestemte retninger. Trossamfunns frihet til å organisere seg i pakt med sin teologiske overbevisning burde være grunnleggende. Et annet punkt som ble tatt opp var den såkalte forrangsbestemmelsen i kirkeloven. Ordningen med at bare Den norske kirke fikk melding om fødsler fra folkeregisteret måtte endres slik at alle tros- og livssynssamfunn ville få samme informasjon. Sekundært ønsket Norges Kristne Råd at foreldrene selv måtte melde fra til det tros- eller livssynssamfunnet det ville at barnet skulle registreres i.

Religionspolitisk utvalg fortsatte oppfølgingen av arbeidet med en ny tros- og livssynslov. Denne ble fremmet av regjeringen i 2019. Her kunne man registrere at mange av innspillene fra Norges Kristne Råd var tatt hensyn til. Ettersom hovedarbeidet med denne saken lå innenfor tidsrommet 2012-2018, tas dette med her. I årsrapporten ble det fastslått at NKR hadde fått gjennomslag på flere punkter:

1. Prinsippene i dagens modell for beregning av tilskudd til tros- og livssynssamfunn videreføres ved at medlemstallet for Den norske kirke er en del av den løpende beregningen av tilskudd.
2. Forslaget om medlemstall på minst 500 medlemmer over 15 år som vilkår for registrering er erstattet av et forslag om en nedre grense på 50 medlemmer.

3. Barn under 15 år skal regnes med å inngå i medlemstallet som ligger til grunn for registrering og beregning av tilskudd.

4. Forrangsbestemmelsene om barns tilhørighet til Den norske kirke oppheves.

5. NKRs advarsel mot det opprinnelige forslaget om å registrere trossamfunn etter skjønn dersom de tilhører en «veletablert religion eller trosretning internasjonalt, og som har vært virksom i Norge i mange år» ble tatt til følge og er ikke fremmet i proposisjonen.

Klimautfordringen ble stadig tydeligere gjennom dette tiåret. Global Info var et naturlig utvalg i Norges Kristne Råd til å jobbe med dette spørsmålet. «Vi har tro – nå trenger vi handling!», var en overskrift allerede i årsrapporten for 2011. I 2012 gikk styret i NKR inn for å anbefale medlemskirkene å slutte seg til den nasjonale kampanjen Klimavalg 2013.

Senere kom også moderne slaveri til å stå på dagsorden til Global Info. Dette ble sterkt markert gjennom Global Uke i november 2016, hvor sju kirkesamfunn var involvert i førti arrangementer fordelt på elleve fylker. Året etter var det ikke mindre enn 85 lokale arrangementer. Global Uke

Dag Nygård
Foto: Tor Tjerandsen

Fra styretur til Roma. Foto: NKR

Svartkledd i protest mot kvinnevald

TORS DAG I SVART: Norske kirkeledere kler seg i svart hver torsdag i protest mot at kvinner opplever seksualisert vold. Dette er ikke kirkenes «metoo»-kampanje, sier Elisabeth Torp i Kirkelig ressurscenter.

HELE SVARNE

... i kirke og i kirkegårder og i alle de små kirkegårder som finnes i alle deler av landet. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken.

... i kirke og i kirkegårder og i alle de små kirkegårder som finnes i alle deler av landet. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken.

... i kirke og i kirkegårder og i alle de små kirkegårder som finnes i alle deler av landet. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken.

... i kirke og i kirkegårder og i alle de små kirkegårder som finnes i alle deler av landet. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken.

... i kirke og i kirkegårder og i alle de små kirkegårder som finnes i alle deler av landet. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken.

... i kirke og i kirkegårder og i alle de små kirkegårder som finnes i alle deler av landet. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken.

... i kirke og i kirkegårder og i alle de små kirkegårder som finnes i alle deler av landet. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken.

... i kirke og i kirkegårder og i alle de små kirkegårder som finnes i alle deler av landet. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken.

... i kirke og i kirkegårder og i alle de små kirkegårder som finnes i alle deler av landet. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken.

... i kirke og i kirkegårder og i alle de små kirkegårder som finnes i alle deler av landet. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken.

... i kirke og i kirkegårder og i alle de små kirkegårder som finnes i alle deler av landet. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken.

TORS DAG I SVART

... i kirke og i kirkegårder og i alle de små kirkegårder som finnes i alle deler av landet. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken. Det er viktig å ha et samlingspunkt for alle som er på vei mot kirken.

Oppstart av markeringen mot kvinnevald som nå markeres som «torsdager i svart» hver torsdag.

har fortsatt å være en viktig satsing som knytter NKR's arbeid opp mot lokale arrangementer. Det er blitt utviklet ressurser som «Frihetens time» (i samarbeid Sindre Skeie/Trond Gilberg) og «Vingespenn» (i samarbeid med FriBU, DanceTV og Eric Tryland). Flerkulturelt Nettverk har også tydelig vært på banen. I forbindelse med grunnlovsjubileet i 2014 samlet 1500 deltakere fra migrantmenigheter seg til felles feiring av pinsehøytiden. Arrangementet besto av gudstjeneste, festtog til Stortinget og overrekkelse av takkebrev til representanter fra Stortinget. Pinsefestivalen ble så et årlig arrangement som samlet migrantmenigheter i årene framover. Flerkulturelt nettverk, med Lemma Desta, rådgiver i NKR for migrasjon og flerkulturelt arbeid, i spissen, har også arbeidet med migrantmenigheter, integreringsarbeid, og situasjonen til flyktninger og konvertitter.

Om man skal sammenfatte noe av det viktigste ved Knut Refsdals tid som generalsekretær, vil det være at det ble gjennomtenkt og utdypet hva økumenisk arbeid generelt – og Norges Kristne Råd spesielt – grunnleggende handlet om. Allerede i sitt «etterord» i sin første årsrapport fra 2012, skrev Refsdal: «Et kristent råd som Norges Kristne Råd er best forstått som et fellesskap av kirker. Det betyr at et kristent råd er noe mer

enn en organisasjon eller en sammenslutning av kirker som er organisert for å utføre felles oppgaver. Det er ikke hva man gjør sammen som er det essensielle for et kristent råd, men hva man er sammen.»

Det er ikke tilfeldig at i forbindelse med årsrapporten for 2014 ble det for første gang trykket en del artikler og kronikker av ansatte i rådet. I denne perioden var nettopp gjennomtenkningen av det økumeniske arbeidet viktig, og det resulterte i en rekke artikler som tok opp en rekke aspekter ved det økumeniske samarbeidet.

Det kan være nyttig å sitere fra Knut Refsdals artikkel «Økumenikk: Å fremme liv i fellesskap og forsoning», som er en gjennomgang av den økumeniske bevegelse historisk, internasjonalt og nasjonalt. Her skrev Refsdal blant annet at økumenikken har hele skaperverket som horisont. I et gudsrrike-perspektiv betyr det at kirken er et instrument for Guds rike. Dermed blir ikke økumenikk bare et internt kirkelig anliggende. Kirkens enhet, menneskehetens enhet og skaperverkets enhet hører uatskillelig sammen. Kristne råd, slik som Norges Kristne Råd, er instrumenter i arbeidet for kristen enhet. Denne enheten er ikke avhengig av enighet. Men nettopp fordi man både er forskjellige og ett i Kristus, er det viktig å søke dialog og mulige felles uttrykk. «Et kristent råd skal derfor både være et møtested for kirker og en arena for å bygge gjensidig forståelse og respekt. Det gjelder særlig dialog om de vanskelige spørsmålene som skiller kirkene», skrev han. Refsdal skisserte flere utfordringer til det økumeniske fellesskapet i Norge. Det handlet om å bygge sterkere relasjoner mellom kirkene, tilrettelegge for mer åpne og fleksible nettverk, være en arena for de vanskelige spørsmålene og fremme en mer helhetlig økumenisk visjon. Han etterlyste også en lidenskap for økumenikk: «Har vi den lidenskapen for enhet og fornyelse av kirken og verden som trengs for å bære den økumeniske visjonen inn i en ny tid?»

Generalsekretær Knut Refsdal tok stadig vekk ulike mennesker med på pilgrimsturer. Her er pilgrimsvandringen mot Trondheim til møte i Kirkenes Verdensråd. Foto: NKR

Bildetekst: Refsdal ankommer møtet i Kirkenes Verdensråd hvor han har gått hele veien fra Oslo til Trondheim. Foto: NKR

Et av punktene til Refsdal handlet om lokaløku-
menikk. Fortsatt var det en utfordring til Norges
Kristne Råd å spille en sterkere rolle i lokaløku-
menikken. «Lokaløku-
menikken har alltid stått på
agendaen til Norges Kristne Råd. Allikevel vil det
være en overdrivelse å si at man har lyktes godt
med dette. Det finnes riktig nok mange lokale
felleskirkelige grupperinger, som predikantfore-
ninger, lokale kristne råd og liknende. Deres link
til Norges Kristne Råd er imidlertid ikke tydelig.
Det er selvsagt mulig å hevde at det ikke trenger
å være noen linker, men til dette er det å spørre:
Er det ikke naturlig at kirker som er medlemmer
i Norges Kristne Råd, og som opplever gode
relasjoner til andre kirker på sentralt hold, også
etablerer lokale relasjoner, som er preget av mer

Pilgrimsvandring til Trondheim. Foto: NKR

forpliktelse og struktur enn helt uformelle samlin-
ger?»

Det var ikke unaturlig å tenke at utfordringen
med å knytte seg sterkere til de lokale aktørene
ville bli viktig i det videre arbeidet i Norges
Kristne Råd.

Vigsling av biskop Jan Otto Myrseth i Den norske kirke med deltakelse fra flere kirkesamfunn. Foto: NKR

Den gangen da Norges Kristne Råd hadde godt oppmøte på Holmenkollstafetten i 2017. Prosjektleder for Global uke mot moderne slaveri, Elin Finnseth Sæverås, sørget for fairtrade bananer til stafettlaget. Foto: NKR

Fra en av Refsdals mange turer til Israel og Palestina. Foto: NKR

6. 2019-2022

Lokalkirker og pandemi

1. september 2018 fikk så Norges Kristne Råd sin fjerde generalsekretær. Erhard Hermansen hadde bakgrunn som pastor i Den Evangelisk Lutherske Frikirke på Herøy. Han hadde også vært tilsynsmann i Frikirken. Helt siden Jubileum 2000, med sin store markering i Møre og Romsdal, hadde han også vært engasjert i økumenisk arbeid. Berit Hagen Agøy, generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, etterfulgte i 2019 Terje Aadne, fra Det norske baptistsamfunn, som styreleder.

Etter at Norges Kristne Råd hadde gjennomført en undersøkelse av kjønnsfordeling i styrever og menighetsråd i medlemssamfunnene («Her er ikke mann eller kvinne»), satte flere kirkesamfunn i gang et systematisk arbeid for å gjøre noe med skjevfordelingen av kvinner og menn i styrever og råd. Høsten 2019 ble det etablert et nettverk for kvinnelige kirkeledere, og det er arrangert seminarer om «Kvinner i lederroller i norske frikirker». Et annet nytt initiativ fra Norges Kristne Råd omhandlet temaene «Kirke i ny tid» og «Kirke på nye måter». Dette ble ikke minst et verktøy for igjen å ta initiativ på lokaløkumenisk nivå. I løpet av 2019 ble det arrangert ni regionale samlinger rundt om i Norge. Mer enn 300 lokale prester, pastorer, ledere og menighetsmedlemmer deltok på samlingene. Med på laget var ressurspersoner tilknyttet Naturlig Menighetsutvikling og Søndagsskoleforbundet. Fra England deltok Graham Cray og Kate og Pete Atkins, fra Fresh Expressions knyttet til Church of England, på flere av samlingene. De viktige spørsmålene som ble tatt opp handlet om hvordan kirkene kunne være kirker på nye måter i møte med de utfordringene som en forandret kultur stilte dem overfor. I etterkant av samlingene ble nettverket «Kirke på nye måter» etablert. I årsrapporten for 2019 het det at «nettverket har som målsetting å utfordre, inspirere og heie på menighetene våre til å møte mennesker og behov i nabolaget med Guds kjærlighet, og til å ta nye modige steg i å være kirke

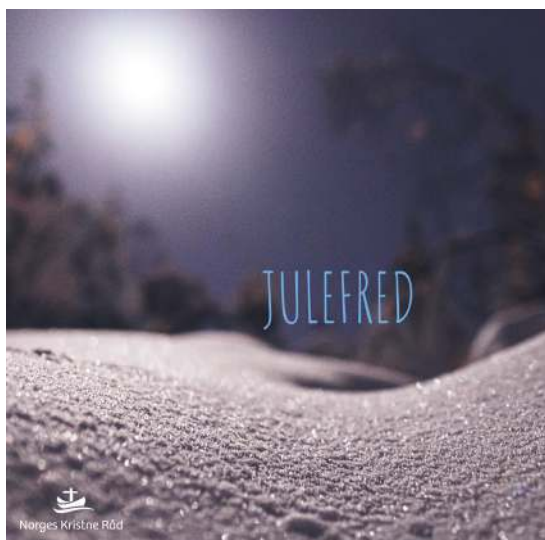
blant nye mennesker, på nye steder og på nye måter».

Norges Kristne Råd tok ikke bare et skritt i retning av større satsing lokalt med dette initiativet. Til en viss grad handlet det også om en dreining mot noe av det som tradisjonelt hadde blitt sterkere fokusert i det som kan kalles allianseøkumenikken, nemlig det misjonale aspektet nasjonalt. I Norges Kristne Råds første tiår var dette et tydelig spor, ved siden av det tradisjonelt kirkeøkumeniske, men det hadde i det minste blitt mindre synlig i den videre utviklingen. Nå ble dette igjen en naturlig del av rådets arbeid.

I 2019 ble det også arrangert en fagdag på Menighetsfakultetet med tittel «Urban Missiology – a theology as big as the city». Mer oppsiktsvekkende enn selve temaet, var hvilke samarbeidspartnere som NKR gikk sammen med om dette engasjementet: Norsk råd for misjon og evangelisering, Høyskolen for ledelse og teologi, tankesmien Skaperkraft og Beveg Byen. Dette var institusjoner og organisasjoner som i stor grad kunne assosieres med den mer evangelikale siden av norsk kirkeliv.

Men midt i denne nye satsingen mot det lokale økumeniske samarbeidet i Norge, ble Norges Kristne Råd – som resten av samfunnet – rammet av noe ingen hadde forutsett. 12. mars 2020 ble samfunnet stengt ned på grunn av en pandemi som ingen kunne forutse konsekvensene av. Samfunnet forble nedstengt – eller i det minste rammet av sterke restriksjoner – i mer enn et år framover. I årsrapporten heter det: «Vi kommer alltid til å huske 2020, året da det ufattelige hendte. Et år med usikkerhet, frustrasjon og

Møte mellom generalsekretærene for de nasjonale kristne rådene i Sudan, Sør-Sudan og Norge. Foto: NKR

Norges Kristne Råd fikk julen 2020 spilt inn en helt ny julesang. Tanken var å skape litt ekstra glede i en ellers krevende tid. Komponist Peter Hallström og artistene Ole Børud, Maria Solheim, Lewi Bergrud og Frøydis Grorud sto bak sangen på initiativ fra kommunikasjonsrådgiver i NKR Gjermund Øystese. Coverfoto: Gjermund Øystese

redsel. På et øyeblikk var hele verden rammet, og hverdagen for milliarder av mennesker verden over ble forandret.»

Arrangementer ble avlyst og utsatt. Den digitale kommunikasjonen overtok for de fysiske møtene. Men Norges Kristne Råd fikk også en viktig rolle som stedet der man samlet kompetanse om smitteverntiltak, la til rette for digitale produksjoner, og var en felles stemme for kirkene i forhold til myndighetene. I løpet av pandemien kom NKR til å komme med 25 oppdateringer av smittevernveilederen som kirker i hele Norge forholdt seg til. Rådet hadde jevnlig møter med myndighetene for hele tiden å være i dialog om hvordan kirkene

best mulig kunne forholde seg i situasjonen. Tydeligere enn noen gang framsto rådet som et serviceorgan for kirkene i Norge. I forbindelse med påsken 2020 gikk kirkelederne i Norges Kristne Råd ut med et håpsbudskap. Man ønsket også å støtte myndighetene i den vanskelige situasjonen: «Som kirkeledere vil vi anerkjenne våre myndigheters håndtering av den krevende situasjonen som har oppstått. Vi vil innstendig oppfordre alle våre medlemmer om å følge de gjeldende smittevernråd, og samtidig omslutte både myndigheter, helsearbeidere og andre som utfører livsviktige tjenester, i vår forbønn.»

22. mars ble det arrangert nasjonal bønnedag, for første gang digitalt, med innslag fra forskjellige lokasjoner hvor det ble bedt, sunget, lest og talt. Den årlige, flerkulturelle pinsefestivalen ble også heldigital, ledet av Lemma Desta. Opp mot jul laget så Norges Kristne Råd elleve ulike digitale programmer med ulikt innhold, med samlet over 140 000 visninger.

På det politiske plan sluttet NKR seg til ICAN, den internasjonale kampanjen for å avskaffe atomvåpen, en kampanje som omfatter mer enn 500 organisasjoner i over hundre land. Fredsarbeid hadde da allerede vært en del av rådets arbeid i flere år gjennom Kirkelig Fredsplattform. Her var kirkelige og andre sivilsamfunnsaktører i norske og internasjonale nettverk naturlige samarbeidspartnere. I denne sammenhengen kan det tas med at Norges Kristne Råd årlig arrangerer fredsgudstjeneste i forbindelse med utdelingen av Nobels Fredspris i Oslo.

I september 2021 kunne igjen Norges Kristne Råd samles til fysisk årsmøte. Da var det to og et halvt år siden sist gang. Åtti representanter var samlet. I sin tale sa Berit Agøy at pandemien hadde gitt alle en påminning om hvor godt det er å se og ta på hele mennesker, og ikke bare forholde seg til endimensjonale ansikter på en skjerm.

Dette året kom også Norges Kristne Råd til å inkludere en kirke som lenge hadde holdt seg

Det var mange avlyste arrangement gjennom pandemiårene. Her fra COP26 i Glasgow høsten 2021 hvor Norges Kristne Råd deltok som den del av den tverrkirkelige delegasjonen. Foto: Gjermund Øystese, NKR

Julen 2020 til 2022 mottok Norges Kristne Råd ekstra bevilgninger fra Barne- og familiedepartementet. Her fra innspilling hos TV-Inter av "Julekort til hele Norge" som var et av flere digitale tiltak for den norske befolkningen. Foto: Gjermund Øystese, NKR

utenfor det kirkelige fellesskap i Norge, og som ble sett på med atskillig skepsis fra noen av de etablerte kirkene; Brunstad Christian Church. Kirken, som tidligere gikk under navnet Smiths venner, hadde søkt medlemskap året før, og det var debatt både internt og i media om det ville være riktig å innlemme dem i det felleskirkelige rådet. Ingenting var avgjort før avstemningen under rådsmøtet, men flertallet ønsket å innlemme BCC i fellesskapet. At Den Islandske Menighet i Norge også ble tatt opp, var atskillig mindre kontroversielt.

I 2021 kom også den nye loven som regulerte tros- og livssynssamfunn i Norge, denne gang en felles lov der også Den norske kirke var innlemmet i helheten. Norges Kristne Råd hadde fått gjennomslag for mange av sine synspunkter. Med dette nærmet også spesialrådgiver Dag Nygård avslutningen av sin store innsats på feltet gjennom Norges Frikirkeråd og Norges Kristne Råd gjennom 30 år, fram til sommeren 2022. Pinsevennen som i sin tid var skeptisk til nytten av Norges Kristne Råd, viste seg å bli en dens aller viktigste aktører. Han framhever i dag at Norges Kristne Råd har vist seg å være en arena der man har kunnet snakke sammen om de vanskelige spørsmålene på en ikke-polariserende måte. For mange har spørsmål knyttet til likekjønnet samliv vært – og er – vanskelig både mellom kirkene og internt i kirkene. Kanskje har Norges Kristne Råd her funnet en modell som vil kunne komme det enkelte kirkesamfunn til gode. Etter tretti år som en sentral aktør i det felleskirkelige arbeidet, mener han fortsatt at økumenikk først og fremst

viser seg lokalt: «Det er viktig å utvikle gode relasjoner mellom kirkeledere nasjonalt. Men det er i det lokale kirkelige samarbeidet økumenikken blir synliggjort for folk. Målestokken er i hvor stor grad økumenikken får nedslag lokalt.» Hele tiden har Norges Kristne Råd stått i spenningen mellom ulike retninger, og noen ganger har det vært viktig at man gikk i flere samtidig. Forholdet mellom det lokale, det nasjonale og det internasjonale har vært et slikt spenningsområde. Forholdet mellom en kirkeøkumenikk og en evangelikal allianseøkumenikk er en annen. Som alle deler av det kirkelige mangfoldet har man måttet leve i spenningen mellom det konservative og det liberale. Kanskje kan det også føyes til en dimensjon som handler om det folkelige

Rettfærdskonferansen 2020 måtte avholdes digitalt, her er Erik Solheim i aksjon foran live-streamen. Foto: Gjermund Øystese, NKR

Global uke mot moderne slaveri utviklet i 2022 en helt ny forestilling i samarbeid med FriBU, Dance TV og Eric Tryland. Her fra premieren som ble vist på Skjærgårdsgospel i juli 2022. Foto: Gjermund Øystese, NKR

kontra det elitistiske. Flere av disse områdene har hatt sprengkraft til å splitte kirker, organisasjoner og fellestiltak. Norges Kristne Råd har likevel klart å navigere i opprørt hav, og styre unna de farligste skjærene. I tittelen på denne lille gjennomgangen av rådets 30-årige historie, er papirtigeren satt opp mot det å være et gudgitt redskap for kristen enhet. Papirtigeren dukket opp noen ganger som en fare og fristelse de første årene, og den lurte nok

konstant i skyggene. Bare man er klar over det vil det som oftest gå bra. Det gudgitte redskapet har jeg hentet fra Else-Britt Nilsens artikkel «Et fellesskap av kristne kirker i Norge» fra 2016. Her skrev hun: «Norges Kristne Råd er underveis, og framstår allerede nå som et gudgitt redskap til kristen enhet.»

Hele kirkefamilien samlet under Rådsmøtet i 2021. Foto: Gjermund Øystese, NKR

Leder for Norsk teologisk samtaleforum, Hilde Marie Mowafagh, og generalsekretær Erhard Hermansen med rapporten om bioteknologi "Hva er da et menneske ...". Foto: NKR

Fra Arendalsuka i 2021 hvor NKR arrangerte debatt om tiltakene gjennom pandemien. Foto: Gjermund Øystese, NKR

Solid norsk deltakelse også på ungdomsfronten under generalforsamlingen til Kirkenes Verdensråd i Karlsruhe høsten 2022. Foto: Gjermund Øystese, KV

Markering av Global uke mot moderne slaveri under fredsgudstjenesten i Arendalsuka. *Ingen mennesker skal være til salg* er budskapet. Foto: NKR

Overlevering av opprop fra kirkeledere til stortingspolitikere med oppfordring om økt kamp mot moderne slaveri. Foto: NKR

Arendalsuka 2021, panelsamtale om yttringsfrihet. Foto: Gjermund Øystese, NKR

Erhard Hermansen og Preses Olav Fykse Tveit tar i mot Kronprinsparet og justisminister Mehl under fredsgudstjenesten for Ukraina i mars 2022. Foto: Gjermund Øystese, NKR

Generalsekretær Erhard Hermansen på scenen under fredsgudstjenesten i tilknytning til Nobels Fredspris i 2019. Foto: NKR

Utviklingsminister Dag-Inge Ulstein og Hermansen etter fredsgudstjenesten under Arendalsuka i 2019. Foto: NKR

Generalsekretær Erhard Hermansen fikk se og møte krigens herjinger i Ukraina våren 2022. Foto: NKR

Stemmegivning under rådsmøtet i 2021. Foto: Gjermund Øystese, NKR

Utdeling av økumenikkprisen til Stiftelsen Skjærgårds i 2019. Foto: NKR

Pinsefestivalen 2019 på St. Hanshaugen i Oslo. Foto: NKR

Prest Thor Haavik under innspilling av 2. juledagsgudstjeneste julen 2020 som ble sendt på ulike TV-kanaler som en del av digitale tiltak i forbindelse med nedstengningen.. Foto: Gjermund Øystese, NKR

TV Inter i aksjon under innspilling av 2. juledagsgudstjeneste julen 2020. Foto: Gjermund Øystese, NKR

Skjerm bilde fra sending på NRK 1 Dagsrevyen 1. påskedag 2020 hvor mennesker fra ulike kirkesamfunn sang Deg være ære.

Sangerinne Renate Gjerløw Larsen under oppsetning av Frihetens time i Grønland kirke november 2021. Dette var en del av Global uke mot moderne slaveri. Foto: Gjermund Øystese, NKR

Økumenisk deltakelse på 2. juledagsgudstjenesten julen 2020. Foto: Gjermund Øystese, NKR

Tillegg 1

Norges Kristne Råds skriftserie

NKR har gitt ut en rekke skrifter gjennom sine tretti år. Dessverre har det ikke vært mulig å gå inn på disse i teksten. Men her er en oversikt over alle publikasjonene. Alle kan lastes ned fra nettsiden til Norges Kristne Råd.

Nr 1 (1998)

Lån og utlån av kirken.
Retningslinjer for utlån av kirke til annet kristent trossamfunn.

Nr 2 (2001)

Økumeniske retningslinjer i forbindelse med seksuelle overgrep

Nr 3 (1999)

Økumeniske gudstjenester

Nr 4 (2001)

Trosbekjennelsen i vår tid. En økumenisk kommentar til den nikenske trosbekjennelsen
Norsk oversettelse av Kirkenes Verdensråds «The Gift of Being».

Nr 5 (2002)

Gift på tvers. Om økumeniske og interreligiøse ekteskap.

Nr 6 (2002)

Tiår mot vold: Bygg freden!
– En utfordring til kirken.

Nr 7 (2002)

Sudan: Informasjon, historier og bønner.

Nr 8 (2003)

Charta Oecumenica
Takt og tone for samarbeid i Norges kristne råd

Nr 9 (2003)

Charta Oecumenica
Dokument om forpliktelse til gjensidig respekt og samarbeid mellom europeiske kirker.

Nr 10 (2003)

Tekster om fred fra forskjellige tradisjoner.
Utgitt sammen med Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn.

Nr 12 (2006)

En kropp – Nord-Sør refleksjoner i møte med hiv og aids.
Bind 1.

Nr 13 (2006)

En kropp – Nord-Sør refleksjoner i møte med hiv og aids.
Bind 2.

Nr 14 (2006)

Israel og Palestina
– En økumenisk utfordring.
Et samtaledokument fra Norsk Teologisk Samtaleforum.

Nr 15 (2009)

Hva er kirken? To økumeniske bidrag.
Om kirkeforståelser i Norges Kristne Råd

Nr 16 (2012)

Når dere kommer sammen.
Om gudstjenesten i kristne kirker og trossamfunn i Norge

Nr 17 (2013)

Sammen på vei mot livet: Misjon og evangelisering i landskap i endring.
Norsk oversettelse av Kirkenes Verdensråd nye misjonsdokument.

Nr 18 (2013)

Kirken – på vei mot en felles visjon.
Norsk oversettelse av Kirkenes Verdensråd Faith and Order-dokument om økumenikk

Nr 19 (2017)

Økumenikk: Å fremme liv i felleskap og forsoning.

Nr 20 (2017)

Tilværelsens gave

Nr 20 (2017)

Tilværelsens gave – studiemateriell norsk
Norsk oversettelse av Kirkenes Verdensråds «The Gift of Being».

Nr 20 (2017)

The gift of being – study material – english version

Nr 21 (2018)

Guds levende ord.
Bibelsyn og bibelbruk i norske trostradisjoner.

Nr 22 (2018)

Hvordan samtale om vanskelige temaer i kirkelig sammenheng

Nr 23 (2020)

Hva er da et menneske ...
Rapport om bioteknologi.

Nr 24 (2022)

Migrasjon og misjon

Tillegg 2

Økumenikkprisen

Ifølge Vad Nilsen / Nordby (Øyenvitneskildringer) ble økumenikkprisen etablert som «en aldri så liten spøk» i 1996. Dette førte imidlertid til en seriøs tradisjon med å dele ut en årlig pris til personer eller aktører som hadde gjort en spesiell innsats for felleskirkelig samarbeid.

- 1996 – Tore Laugerud
- 1997 – Knut Refsdal og Dag Mysen
- 1998 – Per Voksø
- 1999 – Trondheim kristne råd
- 2000 – Jubileum 2000 i Arendal
- 2001 – Møre Jubileum 2000
- 2002 – Ingrid Vad Nilsen
- 2003 – Edin Løvås
- 2004 – Det norske Bibelselskap
- 2005 – Ansgar Teologiske Høyskole og Det Teologiske Menighetsfakultet
- 2006 – Peder A. Eidberg
- 2007 – Arne Sand
- 2009 – Jorunn Wendel
- 2011 – Egil Svartdahl
- 2013 – Anne Karin og Ommund Rolfsen
- 2015 – Turid Karlsen Seim
- 2017 – Sven Oppegaard
- 2019 – Stiftelsen Skjærgårdsgospel
- 2021 – Helga Haugland Byfuglien

Tillegg 3

Medlemmer i Norges Kristne Råd ved 30 års jubileet

Brunstad Christian Church
www.bcc.no

Den anglikanske kirke i Norge
www.osloanglicans.no

Den Etiopiske Ortodokse kirke i Norge
<http://www.eotcnor.no>

Den Evangelisk Lutherske Frikirke
www.frikirken.no

Den finländska evangelisk-lutherska församlingen i Norge
finskekirken.com

Den Islandske Menigheten
<https://www.kirkjan.no/>

Den katolske kirke
www.katolsk.no

Den nordisk-katolske kirke
www.nordiskkatolsk.no

Den norske kirke
www.kirken.no

Den ortodokse kirke i Norge- Hellige Nikolai menighet
www.ortodoks.com

Den tyskspråklige menighet i Norge
www.deutshegemeinde.no

Den greske orthodoxe menighet Evangelismos tis Theotokou (Maria Bebudelse)
www.greskorthodokskirke.no

Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn
www.delk.no

Det Norske Baptistsamfunn
www.baptist.no

Den serbisk ortodokse kirke i Norge
-
HL. Vasilije Ostroski menighet

Frelsesarmeen
www.frelsesarmeen.no

Guds Menighet, Vegårshei
www.gudsmenighet.no

Kvekersamfunnet
www.kveker.org

Metodistkirken i Norge
www.metodistkirken.no

Misjonskirken Norge
www.mknu.no

Oslo Kristne Senter
www.oks.no

Pinsebevegelsen i Norge
www.pinsebevegelsen.no

Svenska kyrkan i Norge
www.svenskakyrkan.se/oslo

Østfoldkirken
www.ostfoldkirken.no
.....

OBSERVATØRER

Syudedags Adventistkirken
www.adventist.no
.....

TILSLUTTEDE ØKUMENISKE ORGANISASJONER

Blå Kors Norge
www.blakors.no

Det Norske Bibelselskap
www.bibel.no

Digni
www.digni.no

Kirkens Nødhjelp
www.kirkensnodhjelp.no

NORME - Norsk Råd for Misjon og Evangelisering
www.norme.no

Tillegg 4

Kilder

Årsrapporter, styrereferater med mere som oppbevares i Riksarkivet.

Årsrapporter som ligger åpent på nettsiden til Norges Kristne Råd.

Artikler skrevet i forbindelse med rådets 25-års jubileum:

Else-Britt Nilsen:

Et fellesskap av kristne kirker og trossamfunn i Norge

Ørnulf Steen:

Da Norges Frikirkeråd og Norges Kristne Råd ble ett

Per Midteide: Veien fram til Norges Kristne Råd

Lars-Erik Nordby/Ingrid Vad Nilsen:

Øyenvitneskildringer (Alle disse har mer detaljerte redegjørelser for det hver enkelt beskriver.)

Vårt Land – diverse årganger som befinner seg på Nasjonalbiblioteket

Intervjuer med Ingrid Vad Nilsen, Ørnulf Steen, Knut Refsdal, Erhard Hermansen, Lars-Erik Nordby, Svein Veland, Terje Solberg, Dag Nygård.

Norges Kristne Råd

KIRKENE SAMMEN – i 30 ÅR

